

NSV LIIDU KÕRGEMA JA KESK-ERIHARIDUSE MINISTEERIUM
ÜHISKONNATEADUSTE ÕPETAMISE VALITSUS

POLIITILISE ÕKONOOMIA KURSUSE PROGRAMM

*KÕRGEMATELE ÕPPEASUTUSTELE
(300 tundi)*

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1962

A-2981
NSV LIIDU KÕRGEMA JA KESK-ERIHARIDUSE MINISTEERIUM
ÜHISKONNATEADUSTE ÕPETAMISE VALITSUS

POLIITILISE ÕKONOOMIA KURSUSE PROGRAMM

KÕRGEMATELE ÕPPEASUTUSTELE
(300 tundi)

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1962

ARHIIVKOGU
34022

Originaali tiitel:
ПРОГРАММА КУРСА ПОЛИТИЧЕСКОЙ ЭКОНОМИИ
ДЛЯ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ (300 часов)
Издательство Социально-Экономической Литературы
Москва 1962

Tõlkinud P. Freidin

Programmi on koostanud Ühiskonnateaduste Opetamise Valitsuse poliitilise ökonomia õpetamise osakond koos NSV Liidu Kõrgema ja Kesk-erihariduse Ministeeriumi komisjoniga

ПРОГРАММА КУРСА ПОЛИТИЧЕСКОЙ
ЭКОНОМИИ ДЛЯ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ
ЗАВЕДЕНИЙ
(300 часов)

На эстонском языке.
Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10.

*

Toimetaja E. Kuusküll
Tehniline toimetaja A. Sepp
Korrektorid P. Hiie ja V. Leibak

Ladumisele antud 11. IX 1962. Trükkimisele antud 24. IX 1962. Paber 54×84, 1/16. Trükipoognaid 3,25. Formaadile 60×92 kohaldatud trükipoognaid 2,66. Arvestuspoognaid 2,92. Tiraaž 1000. Tellimise nr. 2880. Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk tn. 40/42.

Hind 8 kop.

1-10

2

1. teema. Poliitilise ökonomia aine ja meetod

1. Materiaalsete hüvede tootmine on inimühiskonna elu alus.

Tootlikud jõud ja tootmissuhted. Tootmisviis.

Tootmine, jaotamine, vahetus ja tarbimine. Tootmise määrav osa.

Tootmisviiside revolutsiooniline asendamine. Tootmissuhte viis põhitüüpi. Majanduslik baas ja pealisehitus. Ühiskondlik-majanduslik formatsioon.

2. Ühiskonna arenemise majandusseadused ja nende objektiivne iseloom. Spetsiifilised ja üldised majandusseadused. Majandusseaduste tunnetamine ja ühiskonna huvides kasutamine. Majandusseaduste kohta kujunenud subjektiiv-idealistlike ja fetišistlike vaadete kriitika. Majanduslikud kategooriad.

3. Poliitilise ökonomia aine marksistlik-leninlik definitsioon. Poliitiline ökonomia kui marksistlik-leninliku teooria koostisosa. Poliitiline ökonomia on ajalooline teadus. Poliitilise ökonomia klassiiseloom, parteiline iseloom. Poliitiline ökonomia ja teised majandusteadused. Poliitiline ökonomia ning loodus- ja tehnilised teadused. Poliitilise ökonomia aine marksismivastaste definitsioonide kriitika.

4. Poliitilise ökonomia meetod. Dialektiline ja ajalooline materialism ning poliitiline ökonomia. Uurimismeetod ja esitusmeetod. Faktide süstematiseerimine ja üldistamine. Matemaatika kasutamine majanduslikes uurimustes. Abstraktsiooni osa. Teooria ning elu ja praktika sidemetete kindlustamise vajalikkus.

5. K. Marxi ja F. Engelsi poolt teostatud revolutsiooni-
line pööre poliitilises ökonomias. Marksistliku poliitilise
ökoonomia arendamine V. I. Lenini poolt. Marksistlik-
leninliku poliitilise ökonomia edasiarendamine Nõuko-
gude Liidu Kommunistliku Partei ja teiste maade kom-
munistlike ja töölisparteide otsustes ning V. I. Lenini õpi-
laste töodes. Kommunistlike parteide võitlus tänapäeva
kodanliku poliitilise ökonomia vastu, reformismi, revisio-
nismi ja dogmatismi vastu.

Proletariaadi revolutsioonilise maailmavaate triumf
käesoleval ajaloojärgul.

Poliitilise ökonomia tähtsus proletariaadi klassivõitlu-
sele ja kommunistliku ühiskonna ülesehitamisele.

I o s a

KAPITALISMIEELSESED TOOTMISVIISID

2. t e e m a. Ürgkogukondlik tootmisviis

1. Inimühiskonna tekkimine. Töö osa ühiskonna tekki-
mises.

2. Ürgaegse ühiskonna tootlikud jõud ja tootmissuhted.
Ühine töö ja tootmisvahendite ühine omandus ürgkogu-
konna raames. Klasside ja ekspluateerimise puudumine.
Loomulik tööjaotus. Lihtne kooperatsioon. Võrdsustav ja-
otamine. Ühiskonna sugukondlik kord. Matriarhaat ja pat-
riarhaat.

3. Ürgkogukondliku korra lagunemine ja hukkumine.
Tootlike jõudude arenemine. Esimene suur ühiskondlik töö-
jaotus. Lisaproducti, vahetuse, eraomanduse ja varalise
ebavõrdsuse tekkimine. Sugukonna lagunemine. Külakogu-
konna tekkimine ja selle erinevus sugukondlikust kogu-
konnast. Inimese ekspluateerimise tekkimine. Klasside ja
riigi tekkimine. Tootmissuhted peavad vastama tootlikele
jõududele ja üleminek ürgkogukondlikult tootmisviisilt or-
janduslikule tootmisviisile.

Ürgkogukondliku korra igandid kaasaegses kapitalistli-
kus ühiskonnas.

Ürgaegse ühiskonna kohta kujunenud kodanlike vaadete
kriitika.

3. teema. Orjanduslik tootmisviis

1. Orjandusliku korra tekkimine. Patriarhaalne orjus. Tootlike jõudude edasine kasv on orjandusliku korra tekkimise alus. Käsitöö arenemine ja teine suur ühiskondlik tööjaotus. Kaubatootmise ja vahetuse arenemine. Raha tekkimine. Linnade tekkimine. Linna eraldumine külast. Liigkasuvõtmise tekkimine. Kaupmeeste tekkimine ja kolmas suur ühiskondlik tööjaotus. Orjatöö muutumine ühiskonna olemasolu aluseks.

Orjuse tekkimise kodanlike «teooriate» kriitika.

2. Orjandusliku ühiskonna tootlikud jõud ja tootmissuhted. Orjapidajate omandiõigus tootmisvahenditele ja orjale. Orjade seisund tootmises ja ühiskonnas. Orjade juurde- saamise allikad. Orjatöö lihtne kooperatsioon. Ühiskondliku tööjaotuse edasiarenemine. Ergasteeriumid ja latifundiumid.

Linna ja maa vastandlikkuse, samuti vaimse ja füüsilise töö tegijate vastandlikkuse tekkimine. Orjandusliku ühiskonna peamised klassid. Orjanduslik riik. Orjandusliku korra iseärasused idamaades.

3. Orjandusliku korra lagunemine ja hukkumine. Orjandusliku tootmisviisi vastuolude teravnemine. Valitseva klassi parasitismi kasv. Ori ei ole tööst huvitatud. Väikekaubatootjate laostumine. Orjade juurdevoolu lõppemine. Orjatööle rajatud suurtootmise langus. Kolonaat. Klassivõitlus orjanduslikus ühiskonnas. Orjade ülestõusud. Tootmissuhted peavad vastama tootlikele jõududele ja üleminek orjanduslikult tootmisviisilt feodaalsele tootmisviisile.

Orjuse igandid kaasaegses kapitalistlikus ühiskonnas.

4. teema. Feodaalne tootmisviis

1. Feodaalkorra tekkimine. Feodaalse maaomanduse ja feodaalide klassi tekkimine. Talupoegade orjastamine. Feodalismi tekkimise iseärasused Venemaal.

2. Feodaalühiskonna tootlikud jõud ja tootmissuhted. Feodaalne maaomandus ja talupoegade isiklik sõltuvus feodaalidest. Mittemajanduslik sundus. Talupoegade ja käsitöölise omand. Feodaalne maarent ja selle vormid. Naturaalmajapidamise valitsemine.

Linna eraldumine külast. Keskaja linn. Käsitöölise tsunftid. Kaupmeeste gildid. Lihtne kaubatootmine. Kaubanduskapital ja liigkasukapital. Feodaalühiskonna klassid ja seisused. Feodaalne hierarhia. Feodalismi iseärasused idamaades.

3. Feodaalkorra lagunemine ja hukkumine. Tootlike jõudude arenemine feodalismi tingimustes. Tsunftikorra lagunemine. Talurahva diferentseerumine. Kaubatootmise arenemine. Kaubanduskapitali ja liigkasukapitali osa feodaalmajanduse lagunemises. Klassivõitlus feodalismi tingimustes. Pärisorjade ülestõusud. Tootmissuhted peavad vastama tootlikele jõududele ja üleminek feodaalselt tootmisviisilt kapitalistlikule tootmisviisile.

Feodalismi igandid kaasaegses kapitalistlikus ühiskonnas.

Kodanlike «feodalismiteooriate» kriitika.

II osa

KAPITALISTLIK TOOTMISVIIS

KAPITALISTLIKU TOOTMISVIISI ÜLDISED ALUSED

5. teema. Kaubatootmine

1. Kaubatootmise iseloomustus. Lihtsa kaubatootmise ja kapitalistliku kaubatootmise ühetüübilisus ning erinevus.

2. Kaup ja selle omadused. Tarbimisväärtus. Vahetusväärtus. Kauba väärtus. Kaubas kehastunud töö kahe sugune iseloom. Konkreetne töö ja abstraktne töö. Lihtne töö ja komplitseeritud töö. Vastuolu eratöö ja ühiskondliku töö vahel. Kauba väärtuse suurus. Individuaalne tööaeg ja ühiskondlikult vajalik tööaeg. Tööviljakus, töö intensiivsus ja kauba väärtus.

3. Väärtusvormid. Vahetuse ja väärtusvormide arenemise ajalooline protsess.

4. Väärtusseadus on kaubatootmise majandusseadus. Väärtusseadus ja kaubamajanduse tootlike jõudude arenemine. Väärtusseaduse osa kapitalistlike tootmissuhete tekkimises ja arenemises.

Kaubafetisism.

Kodanlike «väärtusteooriate» kriitika.

6. teema. Raha

1. Raha olemus. Kauba ja raha ühtsus ning erinevus.

2. Raha funktsioonid. Raha kui väärtusmõõt. Hind. Hindade mastaap. Raha kui ringlemisvahend. Münt. Paber raha. Raha kui akumulatsioonivahend ehk aarde kogumise vahend. Raha kui maksevahend. Ringlemiseks vajalik rahahulk. Maailmaraha.

3. Metallistliku «rahateooria», nominalistliku «rahateooria» ja kvantitatiivse «rahateooria» kriitika. «Tööraha» «teooriate» kriitika.

7. teema. Kapital ja lisaväärtus

1. Tootmisvahendite kapitalistlik eraomandus. Kapitalistliku eraomanduse põhijooned ja konkreetset vormid (individuaalne, kooperatiivne ja riiklik).

2. Raha muundumine kapitaliks. Kapitali üldvalem ja selle vastuolu. Kapitali esialgne akumulatsioon, selle olemus ja vormid. Proletariaadi ja kodanluse tekkimine. Vägivalla osa kapitalistliku tootmisviisi tekkimises.

Tööjõud kui kaup. Tööjõu kui kauba väärtus ja tarbimisväärtus. Tegurid, mis määravad tööjõu kui kauba väärtuse suuruse. Tööjõu kui kauba väärtuse natsionaalsed erinevused kaasaegse kapitalismi tingimustes.

3. Lisaväärtuse tootmine. Kapitalistliku tootmise kahe sugune iseloom: tööprotsess ja väärtuskasvu protsess. Tööjõu kui kauba väärtus ja tööliste tööga loodav väärtus. Vajalik tööaeg ja lisatööaeg. Vajalik töö ja lisatöö. Lisaväärtus.

Kapitalistliku ekspluateerimise iseärasused orjandusliku ja feodaalse ekspluateerimisega võrreldes.

4. Kapital kui ühiskondlik tootmissuhe. Kapitali kodanlike definitsioonide kriitika. Püsivkapital ja muutuvkapital.

Lisaväärtuse norm ja mass. Lisaväärtuse norm kui ekspluateerimisastme väljendus. Lisaväärtuse normi kasv ja ekspluateerimise suurenemine kaasaegses kapitalistlikus ühiskonnas.

5. Lisaväärtuse suurendamise kaks viisi. Absoluutne

lisaväärtus. Tööpäev ja selle piirid. Tööpäeva pikendamise seadused kapitalismi tekkimise ajajärgul. Töölisklassi võitlus tööpäeva lühendamise eest. Tööpäev tänapäeva kapitalistlikes maades. Töö intensiivistamine kapitalismi tingimustes.

Relatiivne lisaväärtus. Ekstra-lisaväärtus. Tootlike jõude arenemise vastuoluline iseloom kapitalismi tingimustes.

Relatiivse lisaväärtuse tootmise kolm staadiumi.

Kapitalistlik lihtne koöperatsioon. Manufaktuur, selle tekkimise teed ja vormid. Tööjaotus manufaktuuris endas ja ühiskonnas. Manufaktuuri mõju töölisklassi olukorrale. Kapitalistlik kodutöö. Manufaktuuri ajalooline osa. Üleminek manufaktuurilt masinalisele tööstusele.

Tööstuslik pööre. Kapitalistlik vabrik. Masin kui vahend, mis võimaldab kapitalistidel ekspluateerida töölisi. Masinate rakendamise piirid kapitalistlikus ühiskonnas. Kapitalistliku töödistsipliini arenemine. Naiste ja laste töö rakendamine. Töölise muutumine masina ripatsiks. Vaimse ja füüsilise töö vastandlikkuse süvenemine. Töö vormiline ja reaalne allutamine kapitalile.

6. Töö ja tootmise kapitalistlik ühiskonnastamine. Kapitalismi põhiline vastuolu. Masinalise suurtööstuse arenemine ja kõigi kapitalismi vastuolude teravnemine.

7. Kapitalistliku ühiskonna klassistruktuur. Proletariaadi ja kodanluse vaheline klassivõitlus ning selle teravnemine kapitalismi arenemisega. Kodanliku riigi osa töörahva hulkade ekspluateerimise tugevdamises. Marksismivastaste «teooriate» paljastamine, millede järgi olevat võimalik hävitada ekspluateerimine kapitalistliku tootmisviisi säilimisel. Kodanluse loosungi paljastamine, nagu oleks kapitalismi tingimustes võimalik vabadus, võrdsus ja vendlus.

8. Lisaväärtuse tootmine on kapitalistliku tootmise otsene eesmärk ja määrav motiiv, kapitalismi põhiline majandusseadus. Kapitalismi põhiline majandusseadus on kapitalistliku ühiskonna majanduslik liikumisseadus.

Õpetus lisaväärtusest on K. Marxi majandusteooria nurgakivi.

8. teema. Palk

1. Palga olemus kapitalistlikus ühiskonnas. Palga põhi- vormid. Naturaalpalk ja rahapalk. Kaasaegsed higi välja- pressimise palgasüsteemid.

2. Nominaalpalk ja reaalpalk. Reaalpalga langemise tendents kapitalistlikus ühiskonnas. Palga mahajäämine töölise ja tema perekonna materiaaletest ja kultuurilistest vajadustest. Ebavõrdsus meeste, naiste ja laste palgas. Rassiline diskrimineerimine palga alal. Töölisaristokraatia palk. Palga natsionaalsed erinevused käesoleval ajastul.

3. Töölisklassi võitlus palga tõstmise eest ja selle ise- ärasused kaasaegse kapitalismi tingimustes. Vabrikutööd käsitlevad reaktsioonilised seadused Ameerika Ühendriiki- des ja teistes kapitalistlikes maades.

Kodanlike ja reformistlike «palgateooriate» kriitika.

9. teema. Kapitali akumulatsioon ja proletariaadi olukorra halvenemine

1. Tootmine ja taastootmine. Kapitalistlik lihtne ja laiendatud taastootmine. Materiaalsete hüvede ja kapita- listlike tootmissuhete taastootmine.

2. Kapitalistliku akumulatsiooni olemus. Kapitalistliku akumulatsiooni allikas. Tegurid, mis avaldavad mõju aku- mulatsiooni suurusele.

3. Kapitali tehniline ja väärtuseline struktuur. Kapitali orgaaniline struktuur. Kapitali orgaanilise struktuuri kasv kapitalismi arenemisega. Kapitali kontsentreerumine ja tsentraliseerumine. Suurtootmise eelised väiketootmisega võrreldes. Väiketootmise väljatõrjumine suurtootmise poolt.

4. Kapitalistliku akumulatsiooni protsess ja reserv-töö- armee kujunemine. Relatiivse ülerahvastuse kolm põhi- vormi. Tööpuudus kaasaegse kapitalismi tingimustes. Reserv-tööarmee mõju tootmises rakendatud tööliste olu- korrale.

5. Kapitalistlik rahvastusseadus. Malthuse ja tänapäeva maltuslaste reaktsiooniliste «rahvastusteooriate» kriitika. Keynesi «täieliku rakendatuse» «teooria» kriitika.

6. Kapitalistliku akumulatsiooni üldine seadus. Proleta-

riaadi olukorra relatiivne ja absoluutne halvenemine. Proletariaadi majandusliku võitluse tähtsus. Linna ja maa väikeomanike laostumine. Töötajate intensiivistuv proletariseerumine kaasaegses kapitalistlikus ühiskonnas.

Kapitalismi põhilise vastuolu teravnemine. Kapitalistliku akumulatsiooni ajalooline tendents.

Tänapäeva kodanlik-apologeetiliste, reformistlike ja revisionistlike «teooriate» kriitika proletariaadi olukorra küsimuses.

10. t e e m a. Kapitali ringkäik ja käive

1. Kapitali ringkäik ja selle kolm staadiumi. Tööstuskapitali kolm vormi. Rahakapitali, tootliku kapitali ja kaupkapitali ringkäik, nende erinevus ja ühtsus.

2. Kapitalistlik tootmine ja ringlus. Ringlussfääris rakendatava töö iseärasused.

Kodanliku ja reformistliku vahetuskontseptsiooni kriitika (Kautsky, Renner, Hilferding jt.). Kapitalismi kui puht-rahamajandust käsitlevate tänapäeva teooriate kriitika (Mitchell, Keynes jt.).

3. Kapitali käive. Põhikapital ja käibekapital. Põhikapitali kasv kapitalismi arenemisega. Põhikapitali füüsiline ja moraalne kulumine. Amortisatsioon.

Käibeag ja selle koostisosad. Tootmisaeg ja tööperiood. Ringlusaeg. Tegurid, mis avaldavad mõju kapitali käibe kiirusele.

Muutuvkapitali käive. Lisaväärtuse aastamass ja -norm. Muutuvkapitali käibe kiirendamine ning selle mõju lisaväärtuse massile ja aastanormile.

11. t e e m a. Kasum ja tootmishind

1. Kapitalistlikud tootmiskulud ja kasum. Kapitalistlikud tootmiskulud kui kaupade väärtuse eraldunud osa. Kasum kui lisaväärtuse muundunud vorm. Kasuminorm. Tegurid, mis avaldavad mõju kasuminormile. Tootmiskulud ja kasum on kategooriad, mis maskeerivad tööliklassi ekspluateerimist.

Kasumite kasv kaasaegse kapitalismi tingimustes.

2. Keskmise kasuminormi kujunemine ja kauba väärtuse muundumine tootmishinnaks. Tootmisharu sisekonkurents ja ühiskondliku (turu-) väärtuse kujunemine. Ühiskondlik (turu-) väärtus ja hind. Nõudmise ja pakkumise osa turuhindade kõrvalekaldumises turuväärtusest. Lisakasumi tekkimise tingimused. Kapitali orgaaniline struktuur ning kasuminormid mitmesugustes tootmisharudes. Tootmisharudevaheline konkurents ja keskmise kasuminormi kujunemine. Tootmishind kui väärtuse muundunud vorm.

Kodanluse apologetide väidete kriitika, millede järgi esinevat niinimetatud «vastuolu» «Kapitali» I ja III kõite vahel. Kodanlike kasumiteooriate kriitika. K. Marxi õpetuse — keskmist kasumit ja tootmishinda käsitleva õpetuse tähtsus proletariaadi klassivõitlusele.

3. Kasuminormi langemise tendentsi seadus. Tegurid, mis toimivad kasuminormi langemise vastu. Kasuminormi langemise tendentsi seadus ja kapitalismi vastuolude teravnemine.

12. teema. Kaubanduskapital ja kaubanduslik kasum

1. Kaubanduskapitali olemus. Kaubanduskapital kapitalistlikus ühiskonnas kui tööstuskapitali eraldunud osa.

2. Kaubanduslik kasum. Kaubandusliku kasumi allikas. Kaubandusliku kasumi kujunemise mehhanism. Ringluskulud. Puhtad ringluskulud ja nende asendamise allikad. Ringluskulude kasv kaasaegses kapitalistlikus ühiskonnas.

Kapitalistlikus kaubanduses töötavate tööliste ja teenistujate ekspluateerimise iseärasused. Väiketootjate ja tarbijate ekspluateerimine kaubanduskapitali poolt kaasaegse kapitalismi tingimustes.

3. Kapitalistliku kaubanduse vormid. Hulgikaubandus. Kaubabörsid. Jaekaubandus. Tarbijate kooperatsioon ning varustus- ja turustuskooperatsioon kapitalismi tingimustes. «Kooperatiivse sotsialismi» «teooria» kriitika.

4. Väliskaubandus. Kaubandusbilanss. Vabakaubandus ja protektsionism. Kapitalistlike maade väliskaubanduspoliitika iseärasused tänapäeva tingimustes.

Kaubanduskapitali osa kapitalismi vastuolude teravnemises.

13. t e e m a. **Laenukapital ja laenuprotsent.** **Raharinglus**

1. Laenukapital kui tööstuskapitali eraldunud osa. Laenukapitali allikad. Laenukapital kui kaup. Laenuprotsent on lisaväärtuse osa. Protsendinorm. Kapital kui omand ja kapital kui funktsioon. Kasumi jagunemine protsendiks ja ettevõtjatuluks. Laenuprotsendi normi langemise tendents. Laenukapital ja kapitalistlike tootmissuhete fetišeerimine.

2. Kapitalistlik krediit ja selle vormid. Kommertskrediit. Pangakrediit. Pangad ja nende operatsioonid. Pangakasum. Kindlustus. Pankade ja kindlustuskompaniide konkurents tänapäeva tingimustes. Tarbimiskrediit, selle arenemise põhjused kaasaegses kapitalistlikus ühiskonnas. Riiklik krediit ja selle kasv kaasaegse kapitalismi tingimustes. Rahvusvaheline krediit. Krediidi osa kapitalismi arenemises ning tema vastuolude teravnemises.

3. Aktsiaselts ja aktsiakapital. Aktsiaettevõtete domineerimine kaasaegse kapitalismi tingimustes. Aktsiad ja obligatsioonid. Fiktiivne kapital ja tema erinevus tegelikust kapitalist. Väärtpaberite kurss. Asutamiskasum. «Kapitali demokratiseerimise» «teooria» kriitika.

4. Raharinglus kapitalistlikus ühiskonnas. Metallraharinglus: bimetallism ja monometallism. Krediit raha tekkimine, olemus ja liigid. Pangatähtede ringlemise seaduspärasused. Krediit raha muutumine kaasaegse kapitalismi tingimustes paberrahaks. Paberraharingluse seaduspärasused. Inflatsioon, selle majanduslikud ja sotsiaalsed tagajärjed. Valuutakurss. Maksebilanss.

14. t e e m a. **Maarent. Kapitalismi arenemine** **põllumajanduses**

1. Põllumajanduse kapitalistlik kord ja maaeraomandus. Kapitalistliku maarendi tekkimine ja selle erinevus feodaalrendist. Rent ja rendimaks.

2. Monopol maale kui majanduse objektile ja diferentsiaalmaarent. Diferentsiaalmaarendi kujunemise tingimused. Tootmishinna kujunemise iseärasused kapitalistlikus

põllumajanduses. Diferentsiaalmaarent I. Diferentsiaal-
maarent II. Diferentsiaalrendi I ja diferentsiaalrendi II
vahekord. Diferentsiaalmaarendi allikas. Niinimetatud «ka-
haneva mullaviljakuse seaduse» kriitika.

3. Maaeraomanduse monopol ja absoluutne maarent.
Absoluutse maarendi allikas. Absoluutset renti eitavate
kodanlike «teooriate» kriitika.

4. Monopoolne rent. Ehituskruntide rent. Rent hanki-
vas tööstuses. Rent väiketalumajapidamises. Maa hind kui
kapitaliseeritud rent. Rendi ja maa hinna kasv kapitalismi
arenemisega.

5. Kapitalismi arenemise üldised seaduspärasused ja
iseärasused põllumajanduses. Kapitalismi kaks arenemis-
teed põllumajanduses. Suurtootmise eelised väiketootmi-
sega võrreldes. Väiketootmise langus põllumajanduses,
talurahva ja väiketootjate hulkade laostumine. Tootmise
kontsentreerumise intensiivistumine põllumajanduses kaas-
aegse kapitalismi tingimustes. Klassivõitlus külas. Väike-
talumajanduse püsivuse kaasaegsete marksismivastaste
«teooriate» kriitika.

Kodanlikud agraarreformid.

6. Linna ja maa vastandlikkuse süvenemine kapitalistli-
kus ühiskonnas. Põllumajanduse mahajäämine tööstusest
ja selle põhjused. Küla ekspluateerimine kapitalistliku linna
poolt ja selle vormid. Linna ja maa vastandlikkuse süvene-
mine kaasaegse kapitalismi tingimustes.

15. t e e m a. Ühiskondliku kapitali taastootmine

1. Individuaalkapitali ja ühiskondliku kapitali taastoot-
mine. Ühiskondlik koguprodukt ning selle koosseis väär-
tuse järgi ja naturaalvormilt. Ühiskondliku tootmise kaks
alajaotust. Realiseerimisteooria metodoloogilised eeldused.

2. Lihtne taastootmine. Ühiskondliku tootmise I ja II
alajaotuse vaheline vahetus. Vahetus igas alajaotuses en-
das. Realiseerimistingimused kapitalistliku lihtsa taastoot-
mise puhul.

3. Laiendatud taastootmine. Realiseerimistingimused
kapitalistliku laiendatud taastootmise puhul. Tarbeesemete
tootmisega võrreldes tootmisvahendite tootmise ülekaaluka

kasvu seadus. Kapitalistliku taastootmise antagonistlikud vastuolud.

Marxi taastootmisteorია arendamine V. I. Lenini poolt. Narodnikute ja «legaalseste marksistide» kritiseerimine V. I. Lenini poolt ühiskondliku koguprodukti realiseerimise küsimustes.

4. Kapitalistliku ühiskonna natsionaalne tulu. Natsionaalse tulu allikad ja selle kasvu tegurid. Tootlik töö ja mittetootlik töö. Natsionaalse tulu jaotamine mitmesuguste klasside vahel. Natsionaalse tulu ümberjaotamine. Mittetootmissfääri ja riigieelarve osa natsionaalse tulu ümberjaotamises. Individuaaltulude summa ja natsionaalne tulu. Sõjaliste kulutuste osa suurkodanluse rikastumises. Sõjaliste kulutuste ja maksukoorma suurenemine kaasaegse kapitalismi tingimustes. Natsionaalse tulu kodanlike «teooriate» kriitika.

16 t e e m a. Majanduskriisid

1. Ületootmise majanduskriisid. Ületootmise võimalikus lihtsas kaubamajanduses. Kriiside paratamatus kapitalistlikus ühiskonnas. Vastuolu tootmise ühiskondliku iseloomu ja tootmistulemuste erakapitalistliku omastamisvormi vahel on majanduskriiside peamine põhjus. Selle vastuolu avaldumise vormid. Majanduskriisid kui selle väljendus, et tootmissuhted ei vasta tootlikele jõududele.

2. Kriiside perioodilisus. Kapitalistliku taastootmise tsükliline iseloom. Tööstustsükli faasid ja nende iseärasused. Kriiside perioodilisuse materiaalne alus.

3. Agraarkriisid. Agraarkriiside erinevus tööstuskriisidest. Maaeraomanduse monopoli ja rendi osa agraarkriiside süvenemises ja teravnemises.

4. Kriiside mõju kapitalistliku laiendatud taastootmise tempole. Kriiside osa kapitali tsentraliseerimises. Kriiside mõju töölisklassi olukorra halvenemisele. Majanduskriiside süvenemine käesoleval ajastul. Kriisid ja kapitalismi ajalooliselt möödud iseloom.

5. Kodanlike ja väikekodanlike «kriisiteooriate» («krediidi- ja rahateooria», disproportsionaalsuse «teooria» ning alatarbimise «teooria») kriitika. «Kapitalismi kriisideta arenemise» tänapäeva «teooriate» kriitika.

A. Imperialismi seaduspärasused

17. teema. Tootmise kontsentreerumine ja monopolid

1. Kapitalism ja tema kaks arenemisstaadiumi. Lenini imperialismiteooria kui marksistliku poliitilise ökonomia jätk ja edasiarendus uutes tingimustes.

2. Imperialismi tekkimise seaduspärasused ja olemus. Kapitalismi tootlike jõudude arenemine XIX sajandi viimasel kolmandikul. Kapitali ja tootmise kontsentratsiooni hüppeline kasv (tehnika kiire kasv, struktuurilised muutused kapitalismi majanduses). Monopolide tekkimine. Imperialistliku monopoli olemus. Monopolide põhivormid.

Tootmise kontsentreerumine monopolide valitsemise tingimustes.

3. Monopolid ja konkurents. Konkurentsivõitluse vormid ja meetodid imperialismi ajastul.

4. Monopol kui monopoolselt kõrge kasumi kujunemise majanduslik alus. Monopoolselt kõrge kasum ja lisaväärtus. Monopoolne hind ja väärtusseadus. Linna- ja maatöötajate ekspluateerimise suurendamine imperialismi ajastul.

18. teema. Finantskapital ja finantsoligarhia

1. Pangakapitali kontsentreerumine ja tsentraliseerumine. Pankade uus osa. Pangamonopolide tekkimine ja nende põhivormid.

2. Finantskapitali kujunemine. Finantskapitali olemus. Finantskapitali osa monopoolselt kõrge kasumi kindlustamises. «Halduskorra» kodanliku «teooria» kriitika. Hilferdingi finantskapitali «teooria» kritiseerimine V. I. Lenini poolt.

3. Finantsoligarhia. Monopolistlikud finantsgrupid kui finantsoligarhia konkreetne vorm. Finantsoligarhia valitsemise alused ja vormid. Finantsoligarhia kasutab enda rikastumiseks aktsia- ja kindlustusseltse.

4. Kodanliku ühiskonna vastuolude teravnemine finantsoligarhia valitsemise tingimustes. Finantsoligarhia reaktsiooniline osa. Riiklik-monopolistliku kapitalismi tekkimine ja olemus.

19. t e e m a. Kapitali väljavedu

1. Kapitali väljavedu kui imperialismi iseloomulik joon. Kapitali väljaveo võimalikkus ja vajalikkus. Kapitali väljaveo vormid. Riigi osa kapitali väljaveos.

2. Kapitali väljavedu kui monopoolselt kõrge kasumi kindlustamise vahend. Kapitali väljaveo tagajärjed kapitali väljavedavatele ja kapitali sissevedavatele maadele. Kapitali väljavedu kui vahend võitluses kaupade müügiturgude ja tooraineallikate pärast. Vastuolud kapitali sissevedavate ja kapitali väljavedavate maade vahel. Vastuolud kapitali väljavedavate maade vahel. Kapitali väljaveo iseärasused käesoleval ajastul.

20. t e e m a. Maailma majanduslik jaotamine kapitalistide liitude vahel

1. Tootmise ja kapitali kontsentratsiooni kasv. Rahvusvaheliste monopolide tekkimine. Rahvusvaheliste monopolide peamised vormid. Rahvusvahelised monopolid ja maailma majanduslik jaotamine. Monopoolselt kõrge kasumi saamine rahvusvaheliste monopolide poolt.

2. Imperialistlik võitlus maailma majandusliku ümberjaotamise eest. Rahvusvahelised monopolid kui vahend võitluses kaupade müügiturgude, tooraineallikate ja kapitali mahutamise sfääride pärast. Monopolistlik proteksionism, selle mitmesugused vormid. Dumping. Rahvusvahelised monopolid kui imperialistide võitlusvahend võitluses maailmavalitsemise saavutamise eest. Kaasaegsed rahvusvahelised riiklik-monopolistlikud koondised ja vastuolude teravnemine imperialistlike riikide vahel.

21. t e e m a. Maailma territoriaalse jaotamise lõpuleviimine suurriikide vahel ja võitlus maailma ümberjaotamise pärast. Kapitalistlik maailmamajanduse süsteem

1. Maailma territoriaalse jaotamise lõpuleviimine XIX sajandi lõpuks ja võitlus maailma ümberjaotamise pärast. Monopolistliku koloniaalvallutuste poliitika erinevused

minevikus teostatud koloniaalpoliitikast. Imperialismi poolt loodavad riikliku sõltuvuse vormid. Sõdade majanduslik alus imperialismi tingimustes. Rahvamajanduse militariseerimine kui vahend monopoolselt kõrge kasumi kindlustamiseks.

2. Imperialismi koloniaalsüsteem. Asumaade osa imperialismi ajastul. Monopolistliku väliskapitali valitsev seisund asumaades. Asumaade tootlike jõudude arenemise pidurdamine monopolide poolt. Rahvusliku kapitali arenemise iseärasused asumaades.

Asumaade ja sõltuvate riikide töörahva hulkade olukord. Töörahva hulkade koloniaalse ekspluateerimise meetodid. Imperialistliku röövimise ühendamine orjanduslike ja feodaalsete ekspluateerimisvormidega. Asumaade ja sõltuvate riikide rõhutatud rahvaste rahvuslik vabadusvõitlus imperialismi vastu. Kodanlike kolonialismiteooriate kriitika.

3. Kapitalistlik maailmamajanduse süsteem imperialismi tingimustes ja tema arenemise seaduspärasused. Rahvusvahelise tööjaotuse iseloom kapitalistlikus maailmamajanduse süsteemis. Maailma müügiturud ning tooraine- ja kapitaliturud. Tööjõu rahvusvaheline migratsioon.

22. t e e m a. Imperialismi ajalooline koht

1. V. I. Lenin imperialismi ajaloolisest kohast. Monopol on imperialismi majanduslik olemus. Imperialism on monopolistlik kapitalism. Imperialism kui kapitalismi põhiomaduste arenemine ja otsene jätk.

2. Imperialism on roiskuv, parasitlik kapitalism. Monopolide valitsemine kui kapitalismi parasitismi ja roiskumise alus. Kapitalismi parasitismi ja roiskumise tähtsamad avaldumisvormid.

3. Imperialism on surev kapitalism. Kõigi vastuolude teravnemine imperialismi ajastul. Imperialism on sotsialistliku revolutsiooni eelõhtu. Kapitalistlik maailmasüsteem tervikuna on küps proletariaadi sotsiaalseks revolutsiooniks.

4. Imperialismiajastu kapitalismi majandusliku ja poliitilise arenemise ebaühtluse seadus. V. I. Lenini teooria sotsialismi võidu võimalikkusest esialgu ühel maal eraldi.

Lenini sotsialistliku revolutsiooni teooria loov arendamine Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei ning teiste maade kommunistlike ja töölisparteide poolt.

Kodanlike, reformistlike ja revisionistlike «imperialismiteooriate» kriitika.

B. Maailma kapitalismi kriis

23. teema. Kapitalismi üldkriisi olemus. Maailma lõhenemine kaheks vastandlikuks ühiskondlikuks süsteemiks ja nendevaheline võitlus

1. Maailma kapitalismi kriis kui tema lagunemise ja hukkumise protsess. Kapitalismi üldkriisi põhijooned. Kapitalismi üldkriisi etapid. Kapitalismi üldkriisi kolmanda etapi iseärasus. Käesoleva ajastu iseloom.

2. Suur Sotsialistlik Oktoobrirevolutsioon ja maailma lõhenemine kaheks süsteemiks: sotsialistlikuks ja kapitalistlikuks. Kapitalismi nõrgenemine selle tagajärjel, et on aset leidnud uued läbimurdmised tema ahelast ja sotsialism on kujunenud maailmasüsteemiks. Sotsialistliku maailmasüsteemi muutumine ajaloolise arengu otsustavaks teguriks. Vastuolu sotsialismi ja imperialismi vahel on kaas-aegse maailma põhiline vastuolu.

3. Kahe süsteemi — sotsialistliku ja kapitalistliku süsteemi rahulik koeksisteerimine ja nendevaheline võitlus.

Kapitalismi positsioonide nõrgenemine majanduslikus võistluses sotsialismiga Sotsialismi maailmasüsteemi majandusliku kasvu mõju kapitalistliku majanduse sisemiste vastuolude teravnemisele. Sotsialistliku süsteemi edusammude revolutsioneeriv mõju rahvahulkade teadvusele kapitalistliku maailma maades. Sotsialismi maailmasüsteemi osa inimühiskonna arenemises.

Revisionismi ja dogmatismi kriitika kahe süsteemi koeksisteerimise ja nendevahelise võitluse küsimustes.

24. teema. Imperialismi koloniaalsüsteemi kriis ja lagunemine

1. Koloniaalsüsteemi kriis ja lagunemine kui imperialismi sisemiste vastuolude arenemise tulemus. Sotsialist-

liku maailmasüsteemi mõju imperialismi koloniaalsüsteemi lagunemisele. Koloniaalsüsteemi likvideerimine käesoleval ajastul.

2. Sotsialistlike riikide tekkimine endiste asumaade ja poolasumaade asemele. Mitmete teiste asumaade ja poolasumaade vabanemine koloniaalikkest ja nende astumine iseseisva arenemise teele. Imperialismi poliitiliste positsioonide õonestamine ja likvideerimine nõrgaltarenenud maades. Imperialistlike monopolide majanduslikud positsioonid noortes rahvusriikides. Uued kolonialismivormid. Ameerika Ühendriikide imperialism on kaasaegse kolonialismi peamine kants. Neokolonialismi ideoloogia kriitika.

3. Noorte rahvusriikide kaks arenemisteed: kapitalistlik ja sotsialistlik. Sotsialistliku arenemistee eelised kapitalistliku arenemisteedega võrreldes. Tingimused, mis on vajalikud noorte suveräänsete riikide arenemiseks mittekapitalistlikku teed mööda. Sotsialistliku maailmasüsteemi osa noorte suveräänsete riikide arenemises. Rahvusliku demokraatia riikide tekkimine ja arenemine.

4. Klassijõudude uus paigutus endistes asumaades ja poolasumaades. Proletariaadi ja talurahva seisundi iseärasused. Rahvusliku kodanluse kahesugune iseloom. Progressiivsete jõudude võitlus noorte suveräänsete riikide ühiskondliku elu demokratiseerimise eest, neis sügavate sotsiaalsete reformide läbiviimise eest. Reaktsiooniline kodanlus ja feodaalid on imperialismi tugi tema võitluses koloniaalkorra restaureerimise eest. Noorte suveräänsete riikide kommunistlike parteide võitlus imperialismivastase, feodalismivastase, demokraatliku revolutsiooni järjekindla lõpuleviimise eest, rahvusliku demokraatia riikide loomise eest, sotsialismi eest.

25. t e e m a. Riiklik-monopolistliku kapitalismi arenemine kapitalismi üldkriisi ajastul

1. Monopolistliku kapitalismi riiklik-monopolistlikuks kapitalismiks ümberkasvamise põhjused. Riiklik-monopolistliku kapitalismi arenemise põhisuunad. Riiklikud sõjatelimused. Riiklik kapitalistlik omandus. Kapitalistlike ettevõtete natsionaliseerimise iseloom imperialistlikes maades.

Majanduse riiklik reguleerimine monopolide huvides. Riigi osa monopolide majanduslikus välisekspansioonis. Imperialistlike riikide muutumine militaristlikeks, sõjalis-politsei-likeks riikideks.

2. Imperialismi vastuolude teravnemine riiklik-monopolistliku kapitalismi arenemisega. Riiklik-monopolistliku kapitalismi arenemine ja kapitalismi põhilise vastuolu süvenemine. Natsionaalse tulu ümberjaotamine monopolistliku kodanluse kasuks ja vastuolu süvenemine tootmise ja tarbimise vahel. Riiklik-monopolistlik kapitalism ja kuristiku süvenemine töö ja kapitali vahel. Riiklik-monopolistlik kapitalism on kõige täielikum materiaalne ettevalmistus sotsialismile.

Riiklik-monopolistliku kapitalismi kodanlike, parempoolselt sotsialistlike ja revisionistlike kontseptsioonide kriitika.

26. teema. Kapitalismi ebastabiilsuse ja roiskumise suurenemine

1. Kapitalismi majanduse parasitismi ja roiskumise suurenemine kapitalismi üldkriisi ajastul. Tootmise kasvutempo aeglustumine. Ettevõtete krooniline alakoormatus ja krooniline massiline tööpuudus. Majanduse edasine militariseerimine. Inflatsiooni kasv. Kapitalistliku tootmise tsükli iseärasused kapitalismi üldkriisi ajastul.

Imperialistlike sõdade ärahoidmise võimalikkus käesoleval ajastul.

2. Kapitalistliku maailmamajanduse kriis. Põhjalikud muutused imperialistlikus rahvusvaheliste majandussuhete süsteemis. Ameerika Ühendriikide osatähtsuse vähenemine kapitalistliku maailma majanduses. Kapitalistlike maade arenemise ebahütluse suurenemine ja nende vaheliste vastuolude süvenemine. «Integratsioon» on imperialistlike riikide vaheliste vastuolude teravnemise uus spetsiifiline vorm. Müügiturgude ning tooraine- ja kapitaliturgude probleemi teravnemine. Imperialismi valuutasüsteemi kriis.

3. Vastuolude süvenemine finantsoligarhia ja rahvuse põhihihtide vahel. Proletariaadi ekspluateerimise suurendamine. Linna väikeomanike laostamine monopolide poolt.

Monopolide surve tugevnemine kapitalistlike maade põllumajanduses. Kaasaegse kodanliku ühiskonna töölisklassi, talurahvahulkade ja linna-keskkihtide võitlus monopolide surve vastu. Kõigi finantsoligarhia ikke vastu võitlevate demokraatlike liikumiste üheks võimsaks monopolismivastaseks vooluks ühendamise võimalikkus.

Poliitilise ebastabiilsuse suurenemine kapitalistlikes maades. Monopolistliku kapitali reaktsiooniline, demokraatiavastane olemus. Ameerika Ühendriikide monopolistlik kodanlus on rahvusvahelise reaktsiooni peamine kants. Fasistliku režiimi taassündi uutes vormides.

Kodanliku ideoloogia sügav kriis. Antikommunism on imperialismi peamine poliitiline relv.

4. Kapitalism — see on rahva kannatuste tee. Kapitalism on viimne ekspluataatorlik kord. Kapitalismilt sotsialismile revolutsioonilise ülemineku paratamatus.

III osa

KOMMUNISTLIK TOOTMISVIIS

KAPITALISMILT SOTSIALISMILE ÜLEMINEKU AJAJÄRK

27. teema. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärgu olemus ja seaduspärasused.

Sotsialismi võit

1. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärgu vajalikkus. Tootmissuhete ja tootlike jõudude vastavuse vajalikkus ning kapitalistlike tootmissuhete asendamine sotsialistlike tootmissuhetega. Sotsialistliku revolutsiooni printsiipaalne erinevus kodanlikust revolutsioonist. Sotsialismile arenemise mittekapitalistliku tee võimalikkus ühiskondlik-majanduslikult mahajäänud maades.

2. Kapitalismilt sotsialismile eri maade ülemineku üldised seaduspärasused ja iseärasused. Reformismi, revisionismi ja dogmatismi kriitika sotsialistliku revolutsiooni ja kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärgu küsimustes.

3. Proletariaadi diktatuur kui sotsialistliku majanduse ülesehitamise tööriist. Kommunistliku partei otsustav osa sotsialistiiku ühiskonna ülesehitamises.

4. Otsustavate tootmisvahendite sotsialistlik ühiskonnastamine. Kapitalistliku omanduse sotsialistliku omandusega asendamise vajalikkus. Põhiliste tootmisvahendite natsionaliseerimise vormid ja tempo. Sotsialistliku natsionaliseerimise põhjalik erinevus natsionaliseerimisest kapitalistliku korra tingimustes. Sotsialismi majandusseaduste tekkimine.

Maa natsionaliseerimine. Maa jagamine talupoegade omandiks. Agraarreformide tähtsus töölisklassi ja töötava talurahva liidu kindlustamise ning põllumajanduse sotsialistliku ümberkujundamise seisukohalt.

5. Majandussektorid üleminekuajajärgul. Sotsialistliku sektori juhtiv osa. Üleminekuajajärgu vastuolud. Klassid ja klassivõitlus.

6. NSV Liidus sotsialismi ülesehitamise leninlik plaan ja selle rahvusvaheline tähtsus. Uus majanduspoliitika NSV Liidus ja selle rahvusvaheline tähtsus. Majanduspoliitika iseärasused NSV Liidus ja teistes sotsialistlikes maaedes.

7. Sotsialistlik industrialiseerimine. Sotsialistliku industrialiseerimise tähtsus sotsialismi materiaal-tehnilise baasi loomise seisukohast. Sotsialistliku industrialiseerimise printsipiaalsed erinevused kapitalistlikust industrialiseerimisest. Sotsialistlik industrialiseerimine ning tingimuste loomine töötajate materiaalse ja kultuurilise taseme tõstmiseks. NSV Liidu industrialiseerimise kogemuste rahvusvaheline tähtsus.

8. Põllumajanduse sotsialistlik ümberkujundamine. Lenini kooperatsiooniplaan ja selle rahvusvaheline tähtsus. Küla üleminek sotsialistlikule suurmajapidamisele on suur revolutsioon majandussuhetes, kogu talurahva elulaadis. Põllumajanduse sotsialistlik ümberkujundamine ja tingimuste loomine töötava talurahva jõukaks ja kultuurseks eluks. NSV Liidu põllumajanduse sotsialistliku ümberkujundamise kogemuste rahvusvaheline tähtsus.

Kodutöondajate ja käsitöölise majandite koopereerimine.

9. Sotsialistliku sektori muutumine juhtivast sektorist jagamatult valitsevaks sektoriks. Üleminekuajajärgu vastuolude likvideerimine. Tootmissuhete ja tootlike jõudude

vastavuse sisseseadmine. Sotsialismi majandusseaduste mõjusfääri laienemine. Tööraha hulkade heaolu järjekindel tõus.

Vastandlikkuse kaotamine linna ja maa vahel, vaimse ja füüsilise töö tegijate vahel. Muutused ühiskonna klassi-struktuuris. Kultuurirevolutsioon. Rahvuste majandusliku ebavõrdsuse likvideerimine.

10. Sotsialismi väljumine ühe maa raamidest ja sotsialismi maailmasüsteemi kujunemine. Sotsialistlikud revolutsioonid Euroopa ja Aasia maades on kõige suuremaks sündmuseks maailma ajaloos pärast 1917. aasta Oktoobri-revolutsiooni. Sotsialismi täielik ja lõplik võit NSV Liidus. NSV Liidus sotsialismi võidu maailma-ajalooline tähtsus. Kapitalismi restaureerimise sotsiaal-majanduslike võimaluste likvideerimine NSV Liidus ja teistes sotsialistlikes maades. Sotsialismi ehitamise edusammud rahva-demokraatiamaades.

SOTSIALISM — KOMMUNISMI ESIMENE FAAS

28. teema. Sotsialistliku ühiskonna tootlikud jõud ja tootmissuhted

1. Kommunistlik tootmisviis ja tema arenemise faasid. Sotsialismi ja kommunismi ühised jooned ning erinevused.

2. Sotsialistliku ühiskonna tootlikud jõud. Sotsialistliku ühiskonna põhiline tootlik jõud. Tootmise alal töötajate seisund sotsialismi tingimustes. Töötajate üldise kultuurilise taseme ja tehnilise ettevalmistuse järjekindel ja kiire kasv.

Sotsialismi materiaal-tehniline baas. Tehnilise progressi seaduspärasused. Töö tehnilise varustatuse kasv. Tootmise kontsentreerumise ja ühiskonnastamise kasv.

Tootlike jõudude paigutamise seaduspärasused sotsialistlikus ühiskonnas.

3. Sotsialistlike tootmissuhete olemus. Linna ja maa olulised erinevused. Tootmisvahendite sotsialistlik omandus. Sotsialistliku omanduse printsiipiaalne erinevus kapitalistlikust omandusest. Tootmisvahendite ühiskondlik

omandus on sotsialistliku ühiskonna kindel majanduslik alus.

Sotsialistliku omanduse kaks vormi. Sotsialistliku omanduse kahe vormi ühtsus ja erinevus. Üldrahvaliku riikliku omanduse juhtiv ja määrav osa sotsialistlikus majanduses.

Sotsialistlike ettevõtete kaks liiki. Riiklike ja kolhooslikkooperatiivsete ettevõtete ühised jooned ja iseärasused. Kaasaegsed vormid, mis võimaldavad põllumajandusettevõtete riiklikku tootmistehnilist teenindamist.

Tänapäeva reformismi ja revisionismi kriitika sotsialistliku omanduse küsimuses.

Isiklik omand sotsialismi tingimustes. Ühiskondliku omanduse määrav osa isikliku omandi suhtes. Põllumajandusliku tootmiskooperatiivi liikmete isiklik omand.

Ühiskondlikus tootmises inimeste tegevuse vahetamise suhted. Töölise, talupoegade ja intelligentsi põhiliste huvide ühtsus. Jaotussuhted.

4. Tootlike jõudude ja tootmissuhete vastastikune toime. Sotsialistliku ühiskonna tootlike jõudude arendamine ja tootmissuhete täiustamine.

29. t e e m a. Sotsialistliku riigi majanduslik osa

1. Sotsialismi majanduslik baas ja selle määrav osa sotsialistlikus ühiskonnas.

2. Sotsialismi majandusseadused ja nende erinevus kapitalismi majandusseadustest. Sotsialismi majandusseaduste iseloomu käsitlevate subjektiivsete ja fetišistlike kontseptsioonide kriitika.

3. Pealisehituse tähtsus sotsialismi majandusliku baasi arendamises ja tugevdamises. Sotsialistliku riigi majandusliku osa põhjalik erinevus kodanliku riigi majanduslikust osast.

Kommunistliku partei ja sotsialistliku riigi majanduspoliitika teaduslikud alused. Demokraatliku tsentralismi printsiip sotsialistliku majanduse juhtimisel. Põllumajandusettevõtete juhtimise vormid ja nende vormide täiustamine.

Kaasaegse revisionismi kriitika sotsialistliku riigi majandusliku osa küsimuses.

Vastuolude iseloom sotsialistlikus majanduses ja nende likvideerimise teed.

30. teema. Sotsialismi põhiline majandusseadus

1. Sotsialismi põhilise majandusseaduse mõiste.

2. Sotsialistliku tootmise eesmärk. Sotsialistliku tootmise eesmärgi objektiivne iseloom. Sotsialistliku tootmise eesmärgi põhjalik erinevus kapitalistliku tootmise eesmärgist. Sotsialistliku tootmise eesmärgi saavutamise vahend. Seadus, mille järgi tuleb üha täielikumalt rahuldada rahva kasvavaid materiaalseid ja kultuurilisi vajadusi sel teel, et pidevalt arendatakse ja täiustatakse ühiskondlikku tootmist, on sotsialistliku tootmise põhiline majandusseadus, sotsialistliku ühiskonna liikumisseadus. Revisionistlike vaadete kriitika sotsialismi põhilise majandusseaduse küsimuses.

3. Tootmise ja tarbimise vahelise antagonistliku vastuolu puudumine sotsialismi tingimustes. Vastuolu juba saavutatud tootmistaseme ja sotsialistliku ühiskonna järjest kasvavate vajaduste vahel.

Teaduslik suhtumine rahva tarbimisse sotsialistlikus ühiskonnas. Raske tööstuse otsustav osa tootmise arendamises ja rahva tarbimise järjekindlas suurendamises. Põllumajanduse arendamise tähtsus sotsialistliku ühiskonna vajaduste rahuldamise seisukohalt.

4. Töötajate materiaalse ja kultuurilise elutaseme järjekindel tõus. Sotsialistliku ühiskonna liikmete elutase ja selle mõõtmise meetodika.

31. teema. Sotsialistliku tootmise plaanipärane arendamine

1. Sotsialistliku tootmise plaanipärase, proportsionaalse arendamise objektiivne vajalikkus. Tootmisvahendite ühiskondlik omandus on sotsialistliku tootmise plaanipärase arendamise majanduslik alus. Rahvamajanduse plaanipärane, proportsionaalne arenemine on sotsialismi majandusseadus.

Marksismivastaste vaadete kriitika küsimuses, nagu oleks tootmise plaanipärane arendamine võimalik kapitalistlikus ühiskonnas. Kaasaegse revisionismi kriitika sotsialistliku tootmise plaanipärase, proportsionaalse arendamise küsimuses. Sotsialistliku plaanimajanduse eelised kapitalistliku plaanitu majandusega võrreldes. Rahvamajanduse plaanipärane, proportsionaalne arendamine ning ühiskonna materiaalsete ja tööjõuressursside kokkuhoid.

2. Plaanipärasus kui teadlikult säilitatav proportsionaalsus. Tähtsamad proportsioonid sotsialistliku majanduse arendamisel. Rahvamajanduses kehtivate proportsioonide muutmine sotsialistliku tootmise arendamise protsessis. Majanduses disproportsioonide ärahoidmise vajalikkus.

3. Planeerimise teaduslikud alused. Sotsialistliku planeerimise põhiprintsiibid. Planeerimise bilansimeetod. Rahvamajanduse planeerimise pidevus. Planeerimise iseärasused põllumajanduslikus tootmiskooperatiivis.

4. Sotsialistliku planeerimise kogemuste rahvusvaheline tähtsus. NSV Liidu rahvamajanduse arendamise plaanilise juhtimise kogemuste kasutamine teistes sotsialistlikes maades. Subjektiivsete ja fetišistlike vaadete kriitika sotsialistliku tootmise planeerimise küsimuses.

32. teema. Ühiskondlik töö. Ühiskondliku töö viljakuse järjekindel kasv

1. Töö iseloom sotsialistlikus ühiskonnas. Tootmisvahendite ühiskondlik omandus on majanduslik alus, mis määrab töö iseloomu sotsialistlikus ühiskonnas. Otseselt ühiskondlik töö. Vaba loov töö. Materiaalsed ja moraalsed tööstimulid. Üldine õigus tööle ja töökohustuslikkus.

2. Tööpäev sotsialistlikus ühiskonnas. Materiaalse tootmise alal töötajate töö jagunemise — vajalikuks tööks ja lisatööks jagunemise objektiivne paratamatus. Sotsialistlikus tootmises toimuva vajaliku töö ja lisatöö põhjalik erinevus vajaliku töö ja lisatööst kapitalistlikus tootmises. Tööpäeva järjekindel lühendamine ja töötingimuste edasine parandamine sotsialismi tingimustes.

3. Sotsialistlik töökooperatsioon. Sotsialistliku töökooperatsiooni iseärasused ja selle eelised kapitalistliku töökooperatsiooniga võrreldes. Ühiskondlik tööjaotus sotsialistlikus tootmises. Sotsialistlik töödistsipliin. Sotsialistlike ettevõtete ja asutuste juhtimise meetod. Sotsialistlik võistlus ja selle osa ühiskondliku tootmise arendamises.

4. Ühiskondliku töö viljakuse järjekindel kasv sotsialistlikus tootmises. Tööviljakuse tõstmise seaduspärasused sotsialismi tingimustes. Tööviljakuse kasvu tegurid sotsialistlikus majanduses. Tehnilise progressi osa tööviljakuse tõstmises. Tööviljakuse kasvu tähtsus sotsialistliku tootmise laiendamise ja töötajate elutaseme tõstmise seisukohalt.

33. teema. Töö järgi jaotamine. Töötasu sotsialistlikus ühiskonnas

1. Töö järgi jaotamise objektiivne vajalikkus sotsialistlikus ühiskonnas. Töö järgi jaotamine on sotsialismi majandusseadus. Töö järgi jaotamise printsiibi tähtsus sotsialistliku tootmise arendamisele. Sotsialistlikus ühiskonnas esineva võrdsuse marksistlik-leninlik käsitus. Väikekodanlike vaadete kriitika võrdsustava jaotamise küsimuses. Töö järgi jaotamise vormid.

2. Palga olemus sotsialistlikus ühiskonnas ja selle erinevus palgast kapitalistlikus ühiskonnas. Palga rahavormi vajalikkus.

Palgavormid. Palgavormide ja -süsteemide täiustamine. Palga organiseerimise printsiibid.

3. Reaalpalk kui tööliste ja teenistujate reaaltulude põhiline osa. Vajalik produkt ja ühiskondlikud tarbimisfondid. Reaalpalk ja selle järjekindel kasv sotsialistlikus ühiskonnas. Reaalpalga tõusu tegurid. Töötasu taseme erinevuste järkjärguline vähendamine. Tööviljakus ja palk.

4. Ühiskondliku produkti jaotamine põllumajanduslikus tootmiskooperatiivis ja töö tasustamine. Töö tasustamise täiustamise teed põllumajanduslikus tootmiskooperatiivis. Võrdse töö eest võrdse tasu printsiibi järjekindla rakendamise vajalikkus kogu kolhoosisüsteemi ulatuses.

34. teema. Kaubatootmine ja raha sotsialistlikus ühiskonnas

1. Kaubatootmise vajalikkus sotsialistlikus ühiskonnas. Sotsialistliku kaubatootmise iseärasused.

2. Kaup ja selle omadused sotsialismi tingimustes. Tarbimisväärtus ja väärtus. Toodangu kvaliteedi süstemaatilise tõstmise vajalikkus. Kaubas kehastunud töö kahe-sugune iseloom. Kauba väärtuse suurus. Kauba hind. Individuaalne tööaeg ja ühiskondlikult vajalik tööaeg. Kauba individuaalne ja ühiskondlik väärtus. Lihtne töö ja komp- litseeritud töö. Tööviljakus ja väärtuse suurus.

3. Väärtusseadus sotsialistlikus ühiskonnas. Väärtusseadu- se kasutamine sotsialistlikus ühiskonnas.

4. Raha olemus sotsialistlikus ühiskonnas. Raha kui väärtusmõõdu funktsioon. Hindade mastaap. Raha kui ringlemisvahendi funktsioon. Raha kui akumulatsiooniva- hendi funktsioon. Raha kui maksevahendi funktsioon. Raha kui maailmaraha funktsioon. Raha osa sotsialistlikus ühis- konnas. Raha stabiilsuse kindlustamine. Kulla tähtsus kommunismi esimeses faasis.

5. Kaubalis-rahaliste suhete edasise tugevdamise vaja- likkus üleminekul sotsialismilt kommunismile. Kaubalis- rahaliste suhete väljasuremine kommunistlikus ühiskonnas. Üleminek töö otsesele arvestusele ja jaotamisele.

Revisionistlike moonutuste kriitika sotsialistlikus ühis- konnas esinevate kaubalis-rahaliste suhete ja väärtusseadu- se küsimuses.

35. teema. Hind, omahind, rentaablus ja isemajandamine

1. Väärtus ja hind sotsialistlikus rahvamajanduses. Hin- dade kujundamise põhiprintsiibid sotsialistlikus majandu- ses. Hindade liigid. Hindade struktuur. Sotsialistliku riigi hinnapoliitika.

2. Kauba väärtus ja omahind. Omahind on ettevõtete töö tähtis kvalitatiivne näitaja. Omahinna struktuur. Oma- hinna alandamine. Kaupade omahinna edasise alandamise ülesanded.

3. Ühiskonna puhastulu. Riiklike ettevõtete puhastulu ja riigi tsentraliseeritud puhastulu. Puhastulu põllumajanduslikus tootmiskooperatiivis. Rentaabluse mõiste. Rahvamajanduslik suhtumine rentaablusesse. Rentaabluse norm. Sotsialistlike ettevõtete rentaabluse tõstmise teed.

4. Isemajandamise olemus. Isemajandamine ja majandusseadused. Ühiskonna huvides maksimaalsete tulemuste saavutamine minimaalsete kulutustega on majandusliku ülesehitustöö vankumatu seadus. Isemajandamise põhjalik erinevus kapitalistlikust kommerts kalkulatsioonist. Isemajandamise organiseerimise printsiibid. Materiaalse stimuleerimise kollektiivsed vormid. Isemajandamine põllumajanduslikus tootmiskooperatiivis. Ettevõtete operatiivse iseseisvuse ja initsiatiivi laiendamine riiklike plaaniülesannete alusel. Isemajandamise igakülgse tugevdamise vajalikkus üleminekul sotsialismilt kommunismile.

Revisionistlike ja dogmaatiliste vaadete kriitika hinna, rentaabluse ja isemajandamise küsimustes.

36. teema. Diferentsiaalrent sotsialistlikus ühiskonnas

1. Agraarsuhted sotsialistlikus ühiskonnas. Maaeraomanduse monopoli kaotamine ja absoluutse maarendi likvideerimine.

2. Diferentsiaalrent sotsialismi tingimustes, selle erinevus diferentsiaalrendist kapitalismi tingimustes. Diferentsiaalrendi tekkimise põhjus, tingimused ja allikas sotsialismi tingimustes.

3. Diferentsiaalrent I. Põllumajanduse intensiivistamine ja diferentsiaalrent II. Diferentsiaalrent II ja maaviljelussüsteemid. NLKP Keskkomitee 1962. aasta märtsipleenum heinaväljasüsteemist.

Diferentsiaalrendi jaotamine ja ümberjaotamine.

4. Rentaablus põllumajanduslikus tootmiskooperatiivis. Põllumajanduslike tootmiskooperatiivide tulude suurendamise ühetaolisemate majanduslike tingimuste loomise vajalikkus.

37. teema. Sotsialistlike ettevõtete fondide ringkäik ja käive

1. Ettevõtte fondide ringkäik ja selle kolm vormi. Sotsialistliku ettevõtte fondide ringkäigu erinevus individuaalse tööstuskapitali ringkäigust. Tootmisfondide ringkäik ja selle üksikud faasid. Kaubafondide ringkäik. Sotsialistliku ettevõtte rahaliste vahendite ringkäik. Sotsialistliku ettevõtte fondide ringkäigu kolme vormi ühtsus. Tootmisfondid ja ringlusfondid. Tootmisfondide käive. Tootmisaeg ja tööperiood. Ringlusaeg. Käibe kiirus. Ettevõtte vahendite tasuvus.

2. Ettevõtte tootmis-põhifondid. Ettevõtte põhifondide struktuur. Ettevõtte põhifondide kasutamise teaduslikult põhjendatud normatiividest kinnipidamise vajalikkus. Ettevõtte põhifondide kulumine, amortisatsioon ja asendamine. Ettevõtte põhifondide moraalne kulumine ja moderniseerimine. Uue tehnika ja kapitaalvahetuste majanduslik efektiivsus.

3. Käibefondid. Käibefondide struktuur. Käibefondide parema kasutamise teed. Ringlusfondid. Ettevõtete käibevahendid ja nende koosseis. Omakäibevahendid ja laenatud käibevahendid. Ettevõtte käibevahendite käibe kiirendamise teed. Vahendite käibe kestuse mõju ettevõtte tegevuse majanduslikele näitajatele.

38. teema. Kaubaringlus sotsialistlikus ühiskonnas

1. Kaubaringluse olemus sotsialismi tingimustes. Sotsialistliku kaubaringluse printsipiaalsed erinevused kapitalistlikust kaubaringlusest. Kaubaringluse majanduslik tähtsus sotsialismi tingimustes. Tarbeesemete nõudmine ja pakkumine. Kaubaringluse arenemise seaduspärasused.

2. Kaubaringluse vormid sotsialismi tingimustes. Tootmisvahendite ringlemine riiklike ettevõtete vahel. Materiaal-tehnilise varustamise süsteem. Kaubaringlus linna ja maa vahel. Põllumajandussaaduste riiklik kokkuost.

Rahvatarbekaupadega kauplemise vormid. Tarbeesemete riiklik ja kooperatiivne kauplemine. Kolhoositurg ja selle majanduslik reguleerimine. Ühiskondliku toitlustamise arendamine.

3. Ringluskulude struktuur. Sotsialistlikud ringluskulud ja nende printsipiaalsed erinevused kapitalistlikest ringluskuludest. Ringluskulude vähendamise teed sotsialistlikus kaubanduses.

4. Hulgihinnad ja jaehinnad. Jaehindade struktuur ja alandamise teed.

5. Kaubanduse arendamine üleminekul sotsialismilt kommunismile.

39. teema. Riigieelarve, krediit ja raharinglus

1. Sotsialistliku rahanduse olemus ja osa. Sotsialistliku ühiskonna rahanduse iseärasused ja eelised kapitalistliku ühiskonna rahandusega võrreldes.

Riigieelarve. Sotsialistliku riigi eelarve tulud ja kulud. NSV Liidus tööliste ja teenistujate töötasult võetavate maksude kaotamise tähtsus. Riigieelarve osa sotsialistlikus rahvamajanduses.

2. Krediidi olemus ja osa sotsialismi tingimustes. Krediidi allikad. Krediidiliigid ja krediteerimise printsiibid. Protsent. Pankade funktsioonid ja osa sotsialistlikus ühiskonnas. Riiklikud hoiukassad. Sotsialistliku ühiskonna krediidi ja pankade eelised kapitalistliku krediidi ja kapitalistlike pankadega võrreldes.

3. Riiklik kindlustus. Riiklik sotsiaalkindlustus. Riiklik vara- ja elukindlustus.

4. Sotsialistliku ühiskonna rahasüsteem. Raharingluse seadus. Raharingluse planeerimine ja reguleerimine. Sotsialistliku rahasüsteemi eelised kapitalistliku rahasüsteemiga võrreldes. Riiklik valuutamonopol ja selle tähtsus.

5. Riigieelarve, krediidi, pankade ja raharingluse edasise tugevdamise vajalikkus üleminekul sotsialismilt kommunismile.

40. teema. Sotsialistlik taastootmine

1. Sotsialistliku taastootmise olemus ja selle eelised kapitalistliku taastootmisega võrreldes. Sotsialistlik taastootmine kui tootlike jõudude ja sotsialistlike tootmissuhete taastootmise ühtsus. Sotsialistliku taastootmise iseärasused üleminekul sotsialismilt kommunismile. Materiaalse tootmise sfäär ja mittetootmissfäär.

2. Ühiskondliku koguprodukti sotsialistlik laiendatud taastootmine. Sotsialistliku ühiskonna natsionaalne rikkus. Natsionaalse rikkuse põhilised elemendid. Ühiskondlik koguprodukt ja selle koostisosad. Ühiskondliku koguprodukti naturaalses vormis ja väärtuseline vorm. Sotsialistliku ühiskondliku tootmise kaks alajaotust. Ühiskondliku koguprodukti realiseerimine. Ühiskondliku koguprodukti osade asendamine naturaalses vormis ja väärtuse järgi. Ühiskondliku tootmise kahe alajaotuse vahetamine (proportsioonid). Tarbeesemete tootmisega võrreldes tootmisvahendite tootmise ülekaaluka kasvu seadus. Marksistlik-leninliku taastootmistooria revideerimise kriitika.

3. Natsionaalne tulu sotsialistlikus ühiskonnas ja selle põhjalik erinevus natsionaalsest tulust kapitalistlikus ühiskonnas. Sotsialistliku ühiskonna natsionaalse tulu kasvu tegurid. Natsionaalse tulu kiire ja pidev kasv sotsialistlikus ühiskonnas. Natsionaalse tulu jaotamine. Riigieelarve osa natsionaalse tulu jaotamises ja ümberjaotamises.

4. Sotsialistliku akumulatsiooni fond. Sotsialistliku akumulatsiooni seadus. Sotsialistliku akumulatsiooni põhjalik erinevus kapitalistlikust akumulatsioonist. Sotsialistlik akumulatsioon ja kapitaalvahetused.

5. Tarbimisfond. Akumulatsiooni ja tarbimise optimaalse ühendamise vajalikkus.

Tarbimisfondi koosseis. Ühiskondlikud tarbimisfondid ja nende kiire kasv laiendatud sotsialistliku taastootmise protsessis. Töötajate reaaltulud.

6. Tööjõu taastootmine sotsialistlikus ühiskonnas. Tööjõu jaotamine ja ümberjaotamine maa tootmisharude ja majanduspiirkondade vahel.

Sotsialistlik rahvastusseadus.

Sotsialistlike tootmissuhete taastootmine.

SOTSIALISTLIK MAAILMAMAJANDUSE SÜSTEEM

41. teema. Sotsialistliku maailmamajanduse süsteemi põhijooned

1. Sotsialistliku maailmamajanduse süsteemi tekkimine on ühiskonna arenemise seaduspärane protsess. Sotsialist-

liku maailmamajanduse süsteemi põhijooned ja selle eelised kapitalistliku maailmamajanduse süsteemiga võrreldes. NSV Liidu osa sotsialistlikus maailmamajanduse süsteemis.

2. Sotsialistliku maailmasüsteemi arenemise seaduspärasused ja nende põhjalikud erinevused kapitalistliku maailmasüsteemi arenemise seaduspärasustest.

3. Sotsialistliku maailmasüsteemi arenemise uus etapp. Sotsialistliku maailmamajanduse süsteemi olemuse ja arengu kohta kujunenud antimarksistlike vaadete vastu võitlemise vajalikkus.

42. teema. Sotsialistlike maade majanduslik koostöö

1. Rahvusvaheliste majandussuhete uus, sotsialistlik tüüp. Sotsialistliku maailmamajanduse süsteemi kuuluvate maade vahel majanduslike sidemete organiseerimine. Sotsialistlik rahvusvaheline tööjaotus. Maailma sotsialistlik töökooperatsioon. Tootmise spetsialiseerimine ja koopereerimine sotsialistliku leeri maades. Rahvamajandusplaanide koordineerimine. Igakülgne vastastikune abistamine ja nõrgaltarenenud maade järeleaitamine eesrindlike maade tasemele. Vastastikuse Majandusliku Abistamise Nõukogu.

2. Majandusliku koostöö põhivormid. Sotsialistlik maailmaturg. Väliskaubandus ja selle tähtsus. Sotsialistlikus majandussüsteemis endas toimuva hindade kujundamise printsiipaalne erinevus hindade kujunemisest kapitalistlikus maailmasüsteemis. Vastastikuste krediitide andmine. Vastastikune teaduslik-tehniline abistamine. Koostöö kaadri ettevalmistamisel. Mitme maa rahvamajandust teenindavate ettevõtete ühine ehitamine.

3. Nõukogude Liidu osa teistele sotsialistlikele maadele majandusliku abi andmises. Sotsialistliku leeri maade vennalik sõprus ja tihe koostöö kui neis maades sotsialismi eduka ehitamise otsustav tingimus.

Kaasaegse revisionismi ja dogmatismi kriitika sotsialistliku leeri maade vastastikuste suhete küsimuses.

43. teema. Sotsialismi maailmasüsteemi võidu paratamatus majanduslikus võistluses kapitalismiga

1. Sotsialistliku ja kapitalistliku süsteemi rahuliku kooskõitsemise võimalikkus ja vajalikkus.

2. Maailmamajanduse kahe süsteemi vaheline majanduslik võistlus. Kahe süsteemi majanduse kaks arengujoont. Sotsialismi ja kapitalismi vahelise majandusliku võistluse jõudmine otsustavasse etappi. Sotsialismi maailmasüsteemi edusammud majanduslikus võistluses kapitalismiga. Sotsialismi maailmasüsteemi majanduslike edusammude suurenev mõju ühiskonna arenemise käigule rahu, demokraatia ja sotsialismi huvides. NLKP programmi elluviimine on sotsialismi võidu otsustav tegur majanduslikus võistluses kapitalismiga.

Sotsialismi võidu paratamatus sotsialismi rahulikus majanduslikus võistluses kapitalismiga.

3. Sotsialistlike maade ning koloniaalsõltuvusest vabenenud ja iseseisva arenemise teele asunud maade majandussuhete iseloom.

Revisionismi ja dogmatismi vastu võitlemise vajalikkus kahe maailmasüsteemi vahelise võistluse küsimustes.

SOTSIALISMI KOMMUNISMIKS JÄRKJÄRGULINE ÜMBERKASVAMINE

44. teema. Kommunismi kõrgem faas ja sotsialismi kommunismiks ümberkasvamise seaduspärasused

1. Kommunismi teaduslik definitsioon. Kommunismi kõrgema faasi tootlike jõudude ja tootmissuhete iseloomulikud jooned.

2. Sotsialismi kommunismiks ümberkasvamise seaduspärasused. Sotsialismi kommunismiks järkjärguline ümberkasvamine on objektiivne seaduspärasus.

3. NSV Liidu astumine kommunismi laiahaardelise ehitamise ajajärku. NSV Liidus toimuva kommunistliku ülesehitustöö järjestikused etapid. Kommunismi ehitamise ülesannete lahendamine sedamööda, kuidas valmistatakse ette ja küpsevad materiaalsed ja vaimsed eeldused. Põhiliselt

kommunistliku ühiskonna ülesehitamine teise aastakümne (1971.—1980. a.) lõpuks.

4. Kommunistliku Partei juhtiv osa võitluses kommunismi ülesehitamise eest. Ühiskondlike organisatsioonide osatähtsuse edasine tõstmine. Riik ja kommunism. Rahvahulkade osa kommunismi ehitamises. Nõukogude rahva loov töö on kommunismi ülesehitamise otsustav tingimus. Töölisklassi ja kolhoositalurahva vankumatu liidu tähtsus kommunismi võidule.

Kommunismi kõrgema faasi õpetuse edasiarendamine Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei poolt. NLKP programm on kommunistliku ühiskonna ülesehitamise programm.

5. Kommunismi ehitamine NSV Liidus ja sotsialistliku maailmasüsteemi maade enam-vähem üheaegne üleminek kommunismile. Kommunistlik ülesehitustöö NSV Liidus on nõukogude rahva suur internatsionaalne ülesanne. Sotsialistlike maade majandusliku arengu taseme ühtlustamine. NSV Liidus toimuva kommunismi ehitamise tähtsus nende eelduste loomise seisukohalt, mis on vajalikud sotsialistliku maailmasüsteemi maade üleminekuks kommunismile.

45. teema. **Kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomine ja arendamine**

1. Kommunismi tootlikud jõud ja materiaal-tehniline baas. Kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomine on partei ja rahva majanduslik peaülesanne. Ülesanne — kõige arenenumatele kapitalistlikele maadele järele jõuda ja neist ette minna toodangu hulgalt iga elaniku kohta. Majandusliku peaülesande täitmise rahvusvaheline tähtsus.

2. Kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomise ja arendamise tingimused. Tööstuse, ehitustegevuse ja transpordi osa kommunismi tootlike jõudude loomises. Suured progressiivsed muutused tööstuse struktuuris kommunistliku ülesehitustöö protsessis. Põllumajanduse arendamine on kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomise koostisosa.

Teaduslik-tehnilise progressi maksimaalne kiirendamine kommunismi laiahaardelise ehitamise perioodil. Kogu maa

täielik elektrifitseerimine ja selle osa kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomises. NSV Liidu ühtse energia-süsteemi loomine. Tootmisprotsesside automatiseerimine ja mehhaniseerimine. Tootmise kemiseerimine. Teaduse osa suurenemine. Töötajate kultuurilise ja tehnilise taseme tõstmine. Loodusrikkuste ratsionaalne ja kõige täielikum kasutamine. Tööviljakuse tõstmine kommunismi materiaaltehnilise baasi loomise protsessis. Kapitaalmahutuste kõige ratsionaalsema ja säästlikuma kasutamise vajalikkus, saavutades sealjuures maksimaalse tulemuse ja ajavõidu.

3. Tootmise täiustamine kommunismile ülemineku perioodil. Ettevõtete spetsialiseerimise, koopereerimise ja kombineerimise arendamine. Üleminek töö organiseerimise kõrgemale astmele. Majanduse juhtimise ja planeerimise pideva täiustamise vajalikkus. Tootlike jõudude paigutamise parandamine. Sotsialistlike ettevõtete täiustamine ja nende arenemine kommunistliku ühiskonna ettevõteteks.

46. teema. Sotsialistliku omanduse kahe vormi lähene- mine ja ühtesulamine ühtseks kommunistlikuks omandu- seks. Linna ja maa oluliste erinevuste likvideerimine

1. Tootlike jõudude edasiarendamine ja järkjärguline üleminek tootmisvahendite ühtsele kommunistlikule omandusele.

Tootmisvahendite riikliku omanduse arendamine kommunistliku ühiskonna laiahaardelise ehitamise perioodil. Sovhooside arendamine üleminekul sotsialismilt kommunismile.

2. Kolhoosliku omanduse ja üldrahvaliku omanduse lähenemise teed. Kolhoosikorras peituvate võimaluste ja eeliste igakülgse kasutamise vajalikkus. Kolhoosid on talurahvale kommunismi kooliks. Üldrahvaliku omanduse osa kolhoosliku omanduse ümberkujundamises.

Kolhooside põhiliste tootmisfondide suurenemine. Ühis-
majapidamise laiendamine ja kolhoosnikute vajaduste täie-
lik rahuldamine. Kolhoosidevaheliste tootmisseeoste aren-
damine. Kolhooside osavõtt üldrahvalikus kasutuses ole-
vate ettevõtete ning kultuuri- ja kommunaalasutuste loo-
misest. Kolhoosisiseste suhete täiustamine.

3. Kolhooside ja sovhooside lähenemine. Kolhooside, sovhooside ja kohalike tööstusettevõtete tootmisseoste tugev-
nemine. Agraar-tööstuskoondiste tekkimine. Kolhooside ja
sovhooside üleminek kommunistlikele tootmis- ja jaotamis-
vormidele. Sovhooside ja kolhooside majanduslike tingi-
muste erinevuste likvideerimine.

4. Linna ja maa sotsiaal-majanduslike ja kultuurilis-elu-
kondlike erinevuste likvideerimine. Põllumajandusliku töö
muutumine tööstusliku töö eriliigiks. Külade ümberkujun-
damine suurteks linnatüüpi asulateks. Klassierinevuste
kustumine.

47. teema. Sotsialistliku töö ümberkasvamine kommunistlikuks tööks

1. Sotsialistliku töö kommunistlikuks tööks ümberkasva-
mise alus.

2. Vaimse ja füüsilise töö tegijate oluliste erinevuste
likvideerimine. Kultuurirevolutsiooni lõppetapp ning kõigi
tööliste ja talupoegade kultuurilise ja tehnilise taseme tõsti-
mine intelligentsi tasemele. Muutused vaimse töö iseloo-
mus seoses teaduse ja tehnika arenemisega. Vaba aja kasu-
tamine töötajate kultuurilise ja tehnilise taseme tõstmi-
seks. Kaadri polütehnilise üldhariduse osa. Kommunistliku
ühiskonna igakülgset arenenud liikmete kujundamine.

3. Kommunistliku töössesuhtumise arendamine. Ühis-
kondlike ja inimeste isiklike huvide harmooniline ühenda-
mine. Kõrge kommunistlik teadlikkus, tööarmastus ja töö-
distsipliin. Noorte õppetöö ühendamise tootva tööga. Kõrge
tööviljakus teaduslik-tehnilise progressi alusel. Kommu-
nistlike tööstiimulite arendamine. Kommunistliku töö kol-
lektiivide ja lööklaste liikumise massiline iseloom. Mate-
riaalsete stiimulite osa kommunistliku töössesuhtumise
kasvatamises. Töö muutumine esimeseks eluvajaduseks.

48. teema. Üleminek sotsialistlikult töö järgi jaotamise printsiibilt kommunistlikule vajaduste järgi jaotamise printsiiobile

1. Kommunistliku tootmise eesmärk. Materiaalsete ja
kultuuriliste hüvede külluse loomine. Nõukogude Liidus
kõrgema elutaseme tagamine kui mis tahes kapitalismi-

maal tootlike jõudude edasiarendamise ja töövilkuse järjekindla tõstmise alusel. Kõgu elanikkonnale tulude ja tarbimise kõrge taseme kindlustamine.

2. Materiaalse huvitatuse printsiibi tähtsus kommunistliku ühiskonna ehitamise perioodil. Töö järgi tasumine on NSV Liidu töötajate materiaalsete ja kultuuriliste vajaduste rahuldamise põhi allikas kommunismi laiahaardelise ehitamise perioodil. Tehnilise normeerimise, töötasu- ja premeerimissüsteemide täiustamine ning tootmise alal töötajate materiaalse stimuleerimise kollektiivsete vormide tugevdamine.

Moraalsete tööstiimulite tähtsuse suurenemine sedamööda, kuidas liigutakse edasi kommunismi poole. Materiaalsete ja moraalsete tööstiimulite õige ühendamise vajalikkus.

3. Ühiskondlike tarbimisfondide laiendamine kommunismi laiahaardelise ehitamise perioodil. Ühiskondlike tarbimisfondide kasvu tempo. Ühiskondlike tarbimisfondide allikas. Ühiskondlike tarbimisfondide jaotamise viis.

Korteriprobleemi lahendamine ja paremate elutingimuste loomine. Üleminek korteri ja kommunaalteenuste tasuta kasutamisele.

Hoolitsemine tervise ja eluea pikendamise eest. Perikonna elutingimuste ja naiste olukorra parandamine. Laste ja töövõimetute ülalpidamine ühiskonna arvel.

Eelduste loomine kommunistlikule vajaduste järgi jaotamise printsiibile ülemineku lõpuleviimiseks. Nõukogude rahva heaolu tõstmise grandioosse programmi täitmise maailma-ajalooline tähtsus.

POLIITILISE ÖKONOOMIA KURSUSE KIRJANDUS¹

1. teema. Poliitilise ökonomia aine ja meetod

- K. Marx*, Eessõna teesele «Poliitilise ökonomia kriitikast». *K. Marx* ja *F. Engels*. Valitud teosed, I kd., lk. 280—283. Tallinn, 1957.
- K. Marx*, Kapital, I kd. Eessõna esimesele trükile. Järelsõna teisele trükile. Tallinn, 1953.
- F. Engels*, Anti-Dühring, teine osa, I ptk. Tallinn, 1954.
- V. I. Lenin*, Retsensioon. *A. Bogdanov*, Majandusteaduse lühikursus. Teosed, 4. kd.
- Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november). Tallinn, 1960.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1961.

I osa

KAPITALISMIEELSEDE TOOTMISVIISID

2. teema. Ürgkogukondlik tootmisviis

- F. Engels*, Töö osa ahvi kujunemisel inimeseks. *K. Marx* ja *F. Engels*. Valitud teosed, II kd. Tallinn, 1960.
- F. Engels*, Perekonna, eraomanduse ja riigi tekkimine, IX ptk. Tallinn, 1958.

3. teema. Orjanduslik tootmisviis

- F. Engels*, Perekonna, eraomanduse ja riigi tekkimine, IX ptk. Tallinn, 1958.
- F. Engels*, Anti-Dühring, teine osa, IV ptk. Tallinn, 1954.
- V. I. Lenin*, Riigist. Teosed, 29. kd.

4. teema. Feodaalne tootmisviis

- K. Marx*, Kapital, III kd., 47. ptk. Tallinn, 1962.
- Ф. Энгельс*, О разложении феодализма и развитии буржуазии. *К. Маркс и Ф. Энгельс*, Соч., т. XVI, ч. I.
- V. I. Lenin*, Kapitalismi arenemine Venemaal, III ptk., osad I—III. Teosed, 3. kd.

II osa

KAPITALISTLIK TOOTMISVIIS

Kapitalistliku tootmisviisi üldised alused

5. teema. Kaubatootmine

- K. Marx*, Kapital, I kd., 1. ptk. Tallinn, 1953.
- V. I. Lenin*, Kapitalismi arenemine Venemaal, I ptk., osad I—II; II ptk., XIII osa. Teosed, 3. kd.
- V. I. Lenin*, Karl Marx, osa «Väärtus». Teosed, 21. kd.

¹ Oma kõrgema õppeasutuse tingimustest lähtudes võivad kateedrid allpool nimetatud teoste ja dokumentide alusel koostada selle kirjanduse loetelud, mida soovitatakse seminarideks ettevalmistumisel. Nendesse loeteludesse võib ka võtta õpikuid, nõukogude majandusteadlaste teoseid ja muud majandusteaduslikku kirjandust.

6. teema. Raha

K. Marx, Kapital, I kd., 3. ptk. Tallinn, 1953.

7. teema. Kapital ja lisaväärtus

K. Marx, Kapital, I kd., ptk. 4, 5, 6, 7, 8, § 1, 2; ptk. 9, 10—14, 21; 24. ptk., § 1—6. Tallinn, 1953.

V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal, ptk. V—VII. Teosed, 3. kd.

V. I. Lenin, Viiskümmend aastat pärisorjuse kaotamisest. Teosed, 17. kd.

V. I. Lenin, Tööliste palgad ja kapitalistide kasum Venemaal. Teosed, 18. kd.

V. I. Lenin, Tööpäev Moskva kubermangu vabrikutes. Teosed, 18. kd.

V. I. Lenin, Karl Marx, osa «Lisaväärtus». Teosed, 21. kd.

8. teema. Palk

K. Marx, Kapital, I kd., ptk. 17, 18, 19, 20. Tallinn, 1953.

V. I. Lenin, Higi väljapressimise «teaduslik» süsteem. Teosed, 18. kd.

V. I. Lenin, Streigivõitlus ja palk. Teosed, 18. kd.

9. teema. Kapitali akumulatsioon ja proletariaadi olukorra halvenemine

K. Marx, Kapital, I kd., ptk. 21, 22, 23, § 1—4; 24. ptk., § 7. Tallinn, 1953.

V. I. Lenin, Vaesumine kapitalistlikus ühiskonnas. Teosed, 18. kd.

V. I. Lenin, Arvude keel. Teosed, 19. kd.

10. teema. Kapitali ringkäik ja käive

K. Marx, Kapital, II kd., ptk. 1, 8, 12, 13. Tallinn, 1958.

11. teema. Kasum ja tootmishind

K. Marx, Kapital, III kd., ptk. 1, 2, 8, 9. Tallinn, 1962.

F. Engels, Lisad «Kapitali» III köitele. I. Väärtusseadus ja kasumi-norm. *K. Marx*, Kapital, III kd. Tallinn, 1962.

V. I. Lenin, Karl Marx, lk. 48—49. Teosed, 21. kd.

12. teema. Kaubanduskapital ja kaubanduslik kasum

K. Marx, Kapital, III kd., ptk. 16, 17. Tallinn, 1962.

V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal, V ptk., VI osa; VI ptk., VI osa. Teosed, 3. kd.

13. teema. Laenukapital ja laenuprotsent. Raharinglus

K. Marx, Kapital, III kd., ptk. 21, 27. Tallinn, 1962.

V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal, lk. 144—147. Teosed, 3. kd.

14. teema. Maarent, Kapitalismi arenemine põllumajanduses

K. Marx, Kapital, I kd., 13. ptk., § 10; III kd., ptk. 37, 38, 39, 45.

V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal, II ptk., XIII osa; III ptk.,

osad II, VIII, IX; IV ptk. IX osa. Teosed, 3. kd.

V. I. Lenin, Agraarküsimus ja «Marxi arvustajad», ptk. I, II. Teosed, 5. kd.

V. I. Lenin, Uusi andmeid kapitalismi arenemisseadustest põllumajanduses, ptk. 7, 8, 11. Teosed, 22. kd.

15. teema. Ühiskondliku kapitali taastootmine

K. Marx, Kapital, II kd., 18. ptk., § 1; 20. ptk., § 1—3; 21. ptk., § 3 (esimene näide). Tallinn, 1958.

K. Marx, Kapital, III kd., 49. ptk., lk. 761—763, 768. Tallinn, 1962.

V. I. Lenin, Niinimetatud turgude-küsimuse kohta, osad I—III. Teosed, 1. kd.

V. I. Lenin, Kapitalismi arenemine Venemaal, I ptk., osad III, IV. Teosed, 3. kd.

V. I. Lenin, Veel realiseerimisteooria küsimusest. Teosed, 4. kd.

16. teema. Majanduskriisid

K. Маркс, Теория накопления, М., 1948.

F. Engels, Anti-Dühring, kolmas osa, II ptk. Tallinn, 1954.

V. I. Lenin, Majandusliku romantismi iseloomustuseks, I ptk., VII osa. Teosed, 2. kd.

V. I. Lenin, Kriisi õppetunnid. Teosed, 5. kd.

Монopolistlik kapitalism — imperialism

A. Imperialismi seaduspärasused

17. teema. Tootmise kontsentreerumine ja monopolid

V. I. Lenin, Tootmise kontsentratsioon Venemaal. Teosed, 18. kd.

V. I. Lenin, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, ptk. I, III. Teosed, 22. kd.

V. I. Lenin, Materjale partei programmi revideerimise kohta. Teosed, 24. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa. Tallinn, 1961.

18. teema. Finantskapital ja finantsoligarhia

V. I. Lenin, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, ptk., II, III. Teosed, 22. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1961.

19. teema. Kapitali väljavedu

V. I. Lenin, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, IV ptk. Teosed, 22. kd.

20. teema. Maailma majanduslik jaotamine kapitalistide liitude vahel

V. I. Lenin, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, V ptk. Teosed, 22. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa. Tallinn, 1961.

21. teema. **Maailma territoriaalse jaotamise lõpuleviimine suurriikide vahel ja võitlus maailma ümberjaotamise pärast.**

Kapitalistlik maailmamajanduse süsteem

V. I. Lenin, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, ptk. IV, V, VI. Teosed, 22. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa. Tallinn, 1961.

22. teema. Imperialismi ajalooline koht

V. I. Lenin, Euroopa Ühendriikide loosungist. Teosed, 21. kd.

V. I. Lenin, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, ptk. VII—X. Teosed, 22. kd.

V. I. Lenin, Imperialism ja sotsialismi lõhenemine. Teosed, 23. kd.

V. I. Lenin, Materjale partei programmi revideerimise kohta. Teosed, 24. kd.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa. Tallinn, 1961.

N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, I osa. Tallinn, 1961.

N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobril 1961. Tallinn, 1961.

B. Maailma kapitalismi kriis

23. teema. **Kapitalismi üldkriisi olemus. Maailma lõhenemine kaheks vastandlikuks ühiskondlikuks süsteemiks ja nendevaheline võitlus**

V. I. Lenin, VK(b)P seitsmes kongress 6.—8. märtsil 1918. Ettekanne partei programmi revideerimise ja partei nimetuse muutmise kohta 8. märtsil, lk. 106—107. Teosed, 27. kd.

V. I. Lenin, Kiri ameerika töölistele. Teosed, 28. kd.

V. I. Lenin, VK(b)P programmi projekt. Teosed, 29. kd.

V. I. Lenin, Kommunistliku Internatsionaali II kongress 19. juulist—7. augustini 1920. Ettekanne rahvusvahelisest olukorrast ja Kommunistliku Internatsionaali põhiülesannetest 19. juulil. Teosed, 31. kd.

Moskvas 14.—16. novembril 1957. aastal toimunud sotsialistlike maade kommunistlike parteide ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest. Tallinn, 1957.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november). Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1961.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa. Tallinn, 1961.

N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, I osa. Tallinn, 1961.

N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobril 1961, I osa. Tallinn, 1961.

24. teema. Imperialismi koloniaalsüsteemi kriis ja lagunemine

- V. I. Lenin, Marksismi karikatuurist ja «imperialistlikust ökonomismist». Teosed, 23. kd.
- V. I. Lenin, Rahvuste küsimusest ehk «autonomiseerimisest». Teosed, 36. kd.
- V. I. Lenin, Kommunistliku Internatsionaali III kongress 22. juunil—12. juulil 1921. Ettekanne VKP taktika kohta 5. juulil, lk. 457. Teosed, 32. kd.
- Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november), IV osa. Tallinn, 1960.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, IV, VI. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, I osa. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobril 1961, I osa, § 2. Tallinn, 1961.

25. teema. Riiklik-monopolistliku kapitalismi arenemine kapitalismi üldkriisi ajastul

- F. Engels, Anti-Dühring, lk. 245—246. Tallinn, 1954.
- V. I. Lenin, Ahvardav katastroof ja kuidas selle vastu võidelda, lk. 334. Teosed, 25. kd.
- V. I. Lenin, Riik ja revolutsioon, lk. 382—383. Teosed, 25. kd.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, IV. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, I osa. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobril 1961, I osa. Tallinn, 1961.

26. teema. Kapitalismi ebastabiilsuse ja roiskumise suurenemine

- V. I. Lenin, Imperialism kui kapitalismi kõrgeim staadium, VIII ptk. Teosed, 22. kd.
- V. I. Lenin, Imperialism ja sotsialismi lõhenemine. Teosed, 23. kd.
- Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november). Tallinn, 1960.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, IV, V. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, I osa. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobril 1961, I osa. Tallinn, 1961.

KOMMUNISTLIK TOOTMISVIIS

Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärk

27. teema. Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärgu olemus ja seaduspärasused. Sotsialismi võit

- K. Marx*, Gotha programmi kriitika, IV ptk. Tallinn, 1957.
- V. I. Lenin*, VSDTP VI ülevenemaaline («Praha») konverents 5.—17. (18.—30.) jaanuaril 1912. Konverentsi resolutsioonid. Hiina revolutsioonist. Teosed, 17. kd.
- V. I. Lenin*, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed, 27. kd.
- V. I. Lenin*, Majandus ja poliitika proletariaadi diktatuuri ajajärgul. Teosed, 30. kd.
- V. I. Lenin*, Toitlusmaksust. Teosed, 32. kd.
- V. I. Lenin*, Kooperatsioonist. Teosed, 33. kd.
- V. I. Lenin*, «Pahempoolsuse» lastehaigus kommunismis. Teosed, 31. kd.
- V. I. Lenin*, VIII ülevenemaaline nõukogude kongress 22.—29. detsembril 1920. Aruanne Rahvakomissaride Nõukogu tegevuse kohta 22. detsembril, lk. 477—479. Teosed, 31. kd.
- V. I. Lenin*, Kommunistliku Internatsionaali IV kongress 5. novembrist—5. detsembrini 1922. Viis aastat Vene revolutsiooni ja maailmarevolutsiooni perspektiivid, lk. 388—390. Teosed, 33. kd.
- Moskvas 14.—16. novembril 1957. aastal toimunud sotsialistlike maade kommunistlike parteide ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest, Tallinn, 1957.
- Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november). Tallinn, 1960.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, I, II, III, V. Tallinn, 1961.
- Rahvademokraatiamaade kommunistlike ja töölisparteide kongresside ja Keskkomitee pleenumite otsused.

Sotsialism — kommunismi esimene faas

28. teema. Sotsialistliku ühiskonna tootlikud jõud ja tootmissuhted

- K. Marx* ja *F. Engels*, Kommunistliku partei manifest, II osa. Tallinn, 1955.
- V. I. Lenin*, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded, osa «Tööviljakuse tõstmine». Teosed, 27. kd.
- V. I. Lenin*, Teaduslik-tehniliste tööde plaani visand. Teosed, 27. kd.
- V. I. Lenin*, Meie välis- ja siseolukord ning partei ülesanded, lk. 384—386. Teosed, 31. kd.
- V. I. Lenin*, Sündikalistlikust ja anarhistlikust kallakust meie parteis. VKP X kongressi resolutsiooni esialgne projekt, lk. 222—225. Teosed, 32. kd.
- V. I. Lenin*, Kooperatsioonist. Teosed, 33. kd.

- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm. Tallinn, 1961.
- NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Tallinn, 1959.
- Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasise täiustamise seadus. Tallinn, 1957.
- Kommunistliku ülesehitustöö käesolev etapp ja partei ülesanded põllumajanduse juhtimise parandamisel. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, vastu võetud 9. märtsil 1962 seltsimees N. S. Hruštšovi ettekande põhjal. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee 1962. aasta märtsipleenumi materjale. Tallinn, 1962.
- N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, I osa. Tallinn, 1961.

29. teema. Sotsialistliku riigi majanduslik osa

- F. Engels, Anti-Dühring, kolmas osa, II ptk. Tallinn, 1954.
- V. I. Lenin, Riik ja revolutsioon, V ptk. Teosed, 25. kd.
- V. I. Lenin, Kuidas reorganiseerida Töölise-Talupoegade Inspektsioon. Teosed, 33. kd.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, III. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov, Kommunistliku ülesehitustöö käesolev etapp ja partei ülesanded põllumajanduse juhtimise parandamisel. Ettekanne NLKP Keskkomitee pleenumil 5. märtsil 1962. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee 1962. aasta märtsipleenumi materjale. Tallinn, 1962.

30. teema. Sotsialismi põhiline majandusseadus

- V. I. Lenin, Venemaa Sotsiaaldemokraatliku Partei programmi projekt. Teosed, 6. kd.
- V. I. Lenin, VK(b)P programmi projekt, § 2. Teosed, 29. kd.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, II. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov, Töölistel ja teenistujatel võetavate maksude kaotamisest ning muudest nõukogude rahva heaolu tõstmise abinõudest. Ettekanne ja lõppsõna NSV Liidu Ülemnõukogu viiendal istungjärkul. NSV Liidu Ülemnõukogu viienda koosseisu viienda istungjärgu materjale. Tallinn, 1960.
- N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobril 1961, III osa, § 3. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov, Kommunistliku ülesehitustöö käesolev etapp ja partei ülesanded põllumajanduse juhtimise parandamisel. Ettekanne NLKP Keskkomitee pleenumil 5. märtsil 1962. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee 1962. aasta märtsipleenumi materjale. Tallinn, 1962.

31. teema. Sotsialistliku tootmise plaanipärane arendamine

- F. Engels, Anti-Dühring, kolmas osa, II ptk. Tallinn, 1954.
- V. I. Lenin, Teaduslik-tehniliste tööde plaani visand. Teosed, 27. kd.
- V. I. Lenin, VK(b)P programmi projekt, § 2. Teosed, 29. kd.

- V. I. Lenin, VIII ülevenemaaline nõukogude kongress. Ettekanne Rahvakomissaride Nõukogu tegevuse kohta, lk. 472—475. Teosed, 31. kd.
- V. I. Lenin, Ühtsest majandusplaanist. Teosed, 32. kd.
- NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Tallinn, 1959.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, lk. 14—15; teine osa, I, II. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, II osa. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobril 1961, III osa, Tallinn, 1961.

32. teema. Ühiskondlik töö. Ühiskondliku töö viljakuse järjekindel kasv

- V. I. Lenin, Kuidas organiseerida võistlust? Teosed, 26. kd.
- V. I. Lenin, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded, osa «Tööviljakuse tõstmine». Teosed, 27. kd.
- V. I. Lenin, Suur algatus. Teosed, 29. kd.
- V. I. Lenin, Põlise elulaadi purustamiselt uue loomisele. Teosed, 30. kd.
- V. I. Lenin, Töödistsipliinist. Teosed, 30. kd.
- NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Tallinn, 1959.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, II; teine osa, I, II. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, II osa. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobril 1961, II ja III osa. Tallinn, 1961.

33. teema. Töö järgi jaotamine. Töötasu sotsialistlikus ühiskonnas

- K. Marx, Gotha programmi kriitika, I, 3. punkt. Tallinn, 1957.
- V. I. Lenin, Riik ja revolutsioon, V ptk, § 3, 4. Teosed, 25. kd.
- NLKP Keskkomitees ja NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Põllumajandusliku artelli põhikirjast ning kolhoosnikute initsiatiivi edasisest suurendamisest kolhoositootmise organiseerimisel ja artelli asjade juhtimisel. Kolhoosnikute igakuisest avansseerimisest ja lisatöötasu maksimisest kolhoosides. «Rahva Hää!», 10. märtsil 1956.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, II; teine osa, I, II. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, II osa. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobril 1961, III osa. Tallinn, 1961.

34. teema. Kaubatootmine ja raha sotsialistlikus ühiskonnas

- V. I. Lenin*, Toitlusmaksust. Teosed, 32. kd.
- V. I. Lenin*, Kulla tähendusest nüüd ja pärast sotsialismi täielikku võitu. Teosed, 33. kd.
- V. I. Lenin*, Koolivälise haridustöö I ülevenemaaline kongress 6.—19. mail 1919. Kõne rahva petmisest vabaduse ja võrdsuse loosungitega 19. mail, lk. 329, 338. Teosed, 29. kd.
- NLKP Keskkomitees ja NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Hindade mastaabi muutmisest ja praegu ringluses olevate rahade asendamine uute rahadega. «Rahva Hää!», 6. mail 1960.
- NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Rubla uuest kullasisaldusest ja rubla kursi tõstmisest välisriikide valuuta suhtes. «Rahva Hää!», 15. novembril 1960.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I, § 3. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov*. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobri! 1961, III osa. Tallinn, 1961.

35. teema. Hind, omahind, rentaablus ja isemajandamine

- V. I. Lenin*, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded, lk. 216—229. Teosed, 27. kd.
- V. I. Lenin*, Moskva kubermangu VII parteikonverents 29.—31. oktoobril 1921. Uuest majanduspoliitikast, § 2. Teosed, 33. kd.
- V. I. Lenin*, Rahanduse Rahvakomissariaadile. Kiri 1. veebruarist 1922. Teosed, 35. kd.
- NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaks 1959—1965. Tallinn, 1959.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov*, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, II osa. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov*, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobril 1961, III osa. Tallinn, 1961.

36. teema. Diferentsiaalrent sotsialistlikus ühiskonnas

- V. I. Lenin*, Agraarküsimus ja «Marxi arvustajad», ptk. I, II. Teosed, 5. kd.
- Põllu- ja loomakasvatussaaduste tootmise ja riigile müümise 1960. aasta riikliku plaani ja sotsialistlike kohustuste täitmisest ning põllumajanduse edasiarendamise abinõudest. NLKP Keskkomitee pleenumi otsus, vastu võetud 18. jaanuaril 1961. NLKP Keskkomitee 1961. aasta jaanuaripleenumi materjale. Tallinn, 1961.
- Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov*, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, II osa. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov*, Kommunistliku ülesehitustöö käesolev etapp ja partei

ülesanded põllumajanduse juhtimise parandamisel. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee pleenumil 5. märtsil 1962. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee 1962. aasta märtsipleenumi materjale. Tallinn, 1962.

37. teema. Sotsialistlike ettevõtete fondide ringkäik ja käive

V. I. Lenin, Nõukogude võimu järjekordsed ülesanded. Teosed, 27. kd. Tööstuse ja ehitustegevuse juhtimise organiseerimise edasise täiustamise seadus. Tallinn, 1957.

NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Tallinn, 1959.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I. Tallinn, 1961.

N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, II osa. Tallinn, 1961.

N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobril 1961, III osa. Tallinn, 1961.

38. teema. Kaubaringlus sotsialistlikus ühiskonnas

V. I. Lenin, Toitlusmaksust. Teosed, 32. kd.

V. I. Lenin, Uuest majanduspoliitikast. Lõppsõna. Teosed, 33. kd.

V. I. Lenin, Väliskaubanduse monopolist. Teosed, 33. kd.

Müügikohustuste ja masina-traktorijaamade töö eest naturaaltasu maksmise kaotamisest ning põllumajandussaaduste varumise uuest korrast, varumise hindadest ja tingimustest. NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus. «Rahva Hää!», 2. juulil 1958.

NLKP Keskkomitees ja NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Kaubanduse edasise parandamise abinõudest. «Rahva Hää!», 9. augustil 1960.

NLKP Keskkomitees ja NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Kolhoosnikute ja kolhooside põllumajandussaaduste ülejääkide turustamise paremast organiseerimisest. «Rahva Hää!», 26. veebruaril 1961.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, II. Tallinn, 1961.

N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobril 1961, III osa. Tallinn, 1961.

39. teema. Riigieelarve, krediit ja raharinglus

V. I. Lenin, Ähvardav katastroof ja kuidas selle vastu võidelda, osa «Pankade natsionaliseerimine». Teosed, 25. kd.

V. I. Lenin, IX ülevenemaaline nõukogude kongress 23.—28. detsembril 1921. IX ülevenemaalise nõukogude kongressi poolt 28. detsembril 1921 vastu võetud juhend majandustöö küsimuste kohta, 4. punkt. Teosed, 33. kd.

V. I. Lenin, Kommunistliku Internatsionaali IV kongress 5. novembrist — 5. detsembrini 1922. Viis aastat Vene revolutsiooni ja maailmarevolutsiooni perspektiivid, lk. 386—388. Teosed, 33. kd.

NLKP Keskkomitees ja NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Hindade

mastaabi muutmisest ja praegu ringluses olevate rahade asendamine uute rahadega. «Rahva Hää!», 6. mail 1960.

NSV Liidu Ministrite Nõukogus. Rubla uuest kullasisaldusest ja rubla kursi tõstmisest välisriikide valuuta suhtes. «Rahva Hää!», 15. novembril 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I. Tallinn, 1961.

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu 1962. aasta riigieelarve seadus. «Rahva Hää!», 10. detsembril 1961.

40. teema. Sotsialistlik taastootmine

K. Marx, Gotha programmi kriitika, I, 3. punkt. Tallinn, 1957.

V. I. Lenin, Niinimetatud turgude-küsimuse kohta, III osa. Teosed, I. kd.

NSV Liidu rahvamajanduse arendamise kontrollarvud aastaiks 1959—1965. Tallinn, 1959.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa, I, II. Tallinn, 1961.

N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, II osa. Tallinn, 1961.

N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobril 1961, III osa. Tallinn, 1961.

Sotsialistlik maailmamajanduse süsteem

Moskvas 14.—16. novembril 1957. aastal toimunud sotsialistlike maade-kommunistlike parteide ja töölisparteide esindajate nõupidamise deklaratsioon. Rahumanifest. Tallinn, 1957.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november). Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1961.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, esimene osa, III, V, VII, VIII; teine osa, VI. Tallinn, 1961.

N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, I ja III osa. Tallinn, 1961.

N. S. Hruštšov, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobril 1961, I ja V osa. Tallinn, 1961.

Sotsialismi kommunismiks järkjärguline ümberkasvamine

K. Marx, Gotha programmi kriitika, I, 3. punkt. Tallinn, 1957.

V. I. Lenin, Riik ja revolutsioon, V ptk. Teosed, 25. kd.

V. I. Lenin, Suur algatus. Teosed, 29. kd.

Kommunistlike ja töölisparteide esindajate nõupidamise avaldus (1960. aasta november). Tallinn, 1960.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressi resolutsioon NLKP Keskkomitee aruande põhjal. Tallinn, 1961.

Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, teine osa. Tallinn, 1961.

- N. S. Hruštšov*, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee aruanne partei XXII kongressile, II ja III osa. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov*, Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programmist. Ettekanne Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei XXII kongressile 18. oktoobril 1961, osad II, III, IV ja VII. Tallinn, 1961.
- N. S. Hruštšov*, Kommunistliku ülesehitustöö käesolev etapp ja partei ülesanded põllumajanduse juhtimise parandamisel. Ettekanne NLKP Keskkomitee pleenumil 5. märtsil 1962. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee 1962. aasta märtsipleenumi materjale. Tallinn, 1962.

**POLIITILISE ÖKONOOMIA KURSUSE TEEMADE
NIMETUSED**
(300 tundi)

Jrk. nr.	Teemade nimetused	Loengu- tundide arv
1	Poliitilise ökonomia aine ja meetod	4
	Kapitalismieelsed tootmisviisid	6
2	Ürgkogukondlik tootmisviis	
3	Orjanduslik tootmisviis	
4	Feodaalne tootmisviis	
	Kapitalistlik tootmisviis	78
	<i>Kapitalistliku tootmisviisi üldised alused</i>	48
5	Kaubatootmine	
6	Raha	
7	Kapital ja lisaväärtus	
8	Palk	
9	Kapitali akumulatsioon ja proletariaadi olukorra halvenemine	
10	Kapitali ringkäik ja käive	
11	Kasum ja tootmishind	
12	Kaubanduskapital ja kaubanduslik kasum	
13	Laenukapital ja laenuprotsent. Raharinglus	
14	Maarent. Kapitalismi arenemine põllumajanduses	
15	Ühiskondliku kapitali taastootmine	
16	Majanduskriisid	
	<i>Monopolistlik kapitalism — imperialism</i>	30
	A. Imperialismi seaduspärasused	
17	Tootmise kontsentreerumine ja monopolid	
18	Finantskapital ja finantsoligarhia	
19	Kapitali väljavedu	
20	Maailma majanduslik jaotamine kapitalistide liitude vahel	
21	Maailma territoriaalse jaotamise lõpuleviimine suurriikide vahel ja võitlus maailma ümberjaotamise pärast. Kapitalistlik maailmamajanduse süsteem	
22	Imperialismi ajalooline koht	
	B. Maailma kapitalismi kriis	
23	Kapitalismi üldkriisi olemus. Maailma lõhenemine kaheks vastandlikuks ühiskondlikuks süsteemiks ja nendevaheline võitlus	
24	Imperialismi koloniaalsüsteemi kriis ja lagunemine	
25	Riiklik-monopolistliku kapitalismi arenemine kapitalismi üldkriisi ajastul	
26	Kapitalismi ebastabiilsuse ja roiskumise suurenemine	

Jrk. nr.	Teemade nimetused	Loengutundide arv
	Kommunistlik tootmisviis	80
	<i>Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärk</i>	8
27	Kapitalismilt sotsialismile ülemineku ajajärgu olemus ja seaduspärasused. Sotsialismi võit	
	<i>Sotsialism — kommunismi esimene faas</i>	56
28	Sotsialistliku ühiskonna tootlikud jõud ja tootmis-suhted	
29	Sotsialistliku riigi majanduslik osa	
30	Sotsialismi põhiline majandusseadus	
31	Sotsialistliku tootmise plaanipärane arendamine	
32	Ühiskondlik töö. Ühiskondliku töö viljakuse järjekindel kasv	
33	Töö järgi jaotamine. Töötasu sotsialistlikus ühiskonnas	
34	Kaubatootmine ja raha sotsialistlikus ühiskonnas	
35	Hind, omahind, rentaablus ja isemajandamine	
36	Diferentsiaalrent sotsialistlikus ühiskonnas	
37	Sotsialistlike ettevõtete fondide ringkäik ja käive	
38	Kaubaringlus sotsialistlikus ühiskonnas	
39	Riigieelarve, krediit ja raharinglus	
40	Sotsialistlik taastootmine	
	<i>Sotsialistlik maailmamajanduse süsteem</i>	6
41	Sotsialistliku maailmamajanduse süsteemi põhijooned	
42	Sotsialistlike maade majanduslik koostöö	
43	Sotsialismi maailmasüsteemi võidu paratamatus majanduslikus võistluses kapitalismiga	
	<i>Sotsialismi kommunismiks järkjärguline ümberkasvamine</i>	10
44	Kommunismi kõrgem faas ja sotsialismi kommunismiks ümberkasvamise seaduspärasused	
45	Kommunismi materiaal-tehnilise baasi loomine ja arendamine	
46	Sotsialistliku omanduse kahe vormi lähenemine ja ühtesulamine ühtseks kommunistlikuks omanduseks. Linna ja maa oluliste erinevuste likvideerimine	
47	Sotsialistliku töö ümberkasvamine kommunistlikuks tööks	
48	Üleminek sotsialistlikult töö järgi jaotamise printsiibilt kommunistlikule vajaduste järgi jaotamise printsiibile	

8 kop.

A-24807

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00446155 6